

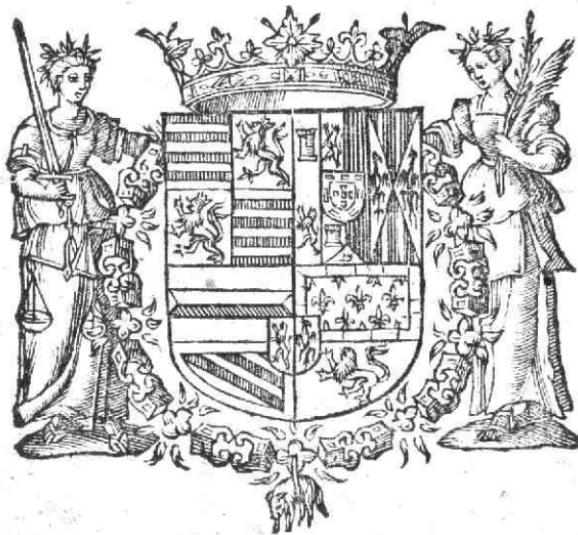

Ordonantie Albertine op de policye ende administratie vande goeden ende innekomen der stadt van Antwerpen ende t'ghene daer af dependeert

<https://hdl.handle.net/1874/18784>

ORDONANTIE ALBERTINE

Op de Policye ende Administratie vande
goeden ende innekomen der Stadt
van Antwerpen ende t'ghene
daer af dependeert.

T' ANTWERPEN,

Op Geeraerd van Wolschaten / naest het Clooster
van S. Michiels/inden A. W.

clo. loc. xviii.

Met Gracie ende Prinilegie.

T A F E L V A N D E
C A P I T T E L E N
I N
D E S E O R D O N A N T I E
B E G R E P E N.
O N T F A N C K.

C A P I T . I.

V A N Chijnsen, Renten, Eruen, Huyzen, ende
Winckels de Stadt toebehoorende, fol. 5.

C A P I T . II.

Vande Verpachtinghe oft Collectatie van accijsen,
Watermolens, Waghe, Wechgelden, ende andere
der stads inuecomen ende gerechticheden, 10.

C A P I T . III.

Van Officien, Ambachten, Neeringen, ende diensten
staende ter Collatie vande Borgemeesteren, Sche-
penen, Thresoriers, Rentmeestere, ende Guidede-
kens, 20.

* 2 Vant

C A P I T. I V.

Van t'recht vande Incomelinghen in verscheyden Ambachten, ende van heure keuren ende breucken, 29.

C A P I T. V.

Van oude Materialen, 31.

C A P I T. VI.

Vande Stadts Renten op de Staten van Brabant, 32.

C A P I T. VII.

Van penninghen te lichten op Financie oft Interest, 32.

C A P I T. VIII.

Van egeene der stadt's gerechticheden te mogen verminderen noch quijtschelden, 33.

C A P I T. IX.

Van te doen volle rekening van alle der stadt's goeden ende innecomien, 35.

V V T G H E V E N.

C A P I T. I.

V A N Gagien ende Comparitien vande Borghe-meesteren, Schepenen, ende andere zijnde in Stadts dienste, fol.36.

Clee-

C A P I T . I .

Cleedinghe vande ghene zijnde in Stadts dienste,
58.

C A P I T . I I I .

Vanden sitgelde oft distributie van t'schotelken, 62.

C A P I T . I V .

Vande expeditie van Collegiale acten ende passe-
ringhe inde Secretarie, 63.

C A P I T . V .

Van reysen ende vacatien buyten de stadt ghedaen
by die vander Weth ende Stadtsboden, 64.

C A P I T . V I .

Van extraordinarise vacatien binnen der Stadt ghe-
daen, 67.

C A P I T . V I I .

Van betalinghe van Renten, ende quijtinghe van
dien, 68.

C A P . V I I I .

Vanden incoop ende distributie van branthout, ko-
len ende licht, 72.

C A P I T . I X .

Van oncosten ouer den dienst vande H.Misse. 76.

C A P I T . X .

Vande Boumeesters, Materialen, Stadts-wercken,
ende t'ghene daer aencleeft. 77.

C A P I T. XI.

Oncosten van schrijuen, copieren, extraheren, ende
authentiseren voor de Stadt ghedaen, 81.

C A P I T. XII.

Oncosten van Processen, 82.

C A P I T. XIII.

Van cleyne oncosten die den Rentmeestere plach te
verschieten, 84.

C A P I T. XIV.

Oncosten van Stadts Ommeganghen, 85.

C A P I T. XV.

Van maeltijden ende bancketten, 86.

C A P I T. XVI.

Van Aelmoessen, 88.

C A P I T. XVII.

Schenckwijnen diemen ghewoon is te presenteren
aen notable personen binnen der stadt comende,
89.

C A P. XVIII.

Van extraordinarie giften, vereeringhen, ende
recompensen. 90.

C A P I T. XIX.

Van egheene stadts penninghen wt te geuen by ma-
niere van leeninghe, 92.

Oncosten

C A P I T. x x.

Oncosten vande dijckagie van Austerweel ende
Couwensteynschen dijck, 93.

C A P I T. x x i.

Onkosten vanden dwinghuysen, 93.

C A P I T. x x i i.

Oncosten vanden Crijchs-handel , Wachtcamer,
ende t'ghene daer aencleeft, 94.

C A P. x x i i i.

Commissarisen vanden Houe, 97.

C A P. x x i v.

Van t'stellen, verhooren, ende slyuten van stadt's
rekeningen, en wes daer aen cleeft, 98.

Cort

Cort begrijp vande Priuilegie.

ALBERT ende ISABEL Clara Eugenia,
Infante van Spaingnien, Aerts-Hertogen van
Oostenrijck, van Bourgoingnien, van Lotrijck, van
Brabant, &c. hebben gegunt ende geconsenteert aen
Geeraert van VVolfsschaten, ghesworen Boeckdrucker
binnen der stadt van Antwerpen alleen te moghen
drucken sekere nieuwe Ordonantie gheintituleert
ALBERTINE, rakende d'Administratie vande
goeden ende innecomden voorsz. Stadt. Verbie-
dende alle andere Boeckdruckers oft Boeckvercoo-
pers de voornoemde Ordonantie naer te drucken,
doen drucken oft conterfeyten, inden tijdt van acht
toecomende iaren, op de pene inde brieuen verhaelt.
Ghegheuen te Brussele den 10. Ianuarij 1618.

Onderteekent

Steenhuyzen.

ORDONNANTIE ALBERTINE

Op de Policye ende Administratie
vande goeden ende innecomene
der stadt van Antvverpen ende
t'ghene daer af dependeert.

LBERT ende ISABEL
Clara Eugenia/Infante
van Spaingnien/by der
gratien Godts / Eertz-
Hertoghen van Oosten-
rijck / Hertoghen van
Bourgoignē / van Lot-
rijck / van Brabant / van
Limborch / van Luxemborch ende vā Gelre/
Grauen van Habsburg / van Vlaenderen/
van Arthois / van Bourgoignē / van Thirol/
Palsgrauen / ende van Henegouwe / van
Hollandt / van Zeelandt / van Namien ende
van Zutphen / Marckgrauen des Heylichs
Rijcx van Roome / Heere ende Vrouwe van

A Vries-

Wieslant/van Salins/van Mechelen/vande
Stadt steden en landen van Wtrecht/Duer-
rijsel/ende Groeninghe. Allen den genen die
dese teghenwoordighe sullen sien/Saluyt:
ALSOO op 'tstuck vande policye onser
stadt van Antwerpen/ende vande admini-
stratie der goeden ende innecomen van dier
in voorleden tijden zijn gemaectt ende gepu-
bliceert geweest verscheyden ordonnantien/
sulcke als ten meesten voordeele ende oorboor-
der voorsz.stadt/de Princen onse goede voor-
saten hebben bevonden te behooren: Welcke
ordonnantien wy verstaen dat ten respecte
van eenighe pointen ende articulen niet en
worden onderhoude soot betaemt/maer dat
by ghevolgh van tijden binnen der voorsz.
stadt zijn allenkens inneghebrocht sekere
niewicheden by onse voorsz.voorsten/noch
by ons niet geaprobeert/verstaende tot dien
dat inde voorsz.ordonnantien worden bevon-
den eenighe pointen ende articulen diemen
inden tegenwoordigen tijdt niet gebuegelyck
en soude connen achtervolgen/en dat voorts
van noode is by bequamen Reglemente te
voorsien/in eenighe saken by de voorsz.ordon-
nantien

3

nantien niet ghedisponeert: S O O I S T, dat
Wy al t'selue aenghemerckt / naer dien Wy de
voorsz. ordonnantien Wel en rijpeliick hebben
doen ouersien ende examineren mette Regi-
sters/Acteboeken/Rekeningen/ende andere
pappieren der voorsz. stadt by eenighe van
onsen Rade van Staten ende andere by ons
daer toe gecommitteert/ende op als ghehadt
heurliede aduijs/eentSAMELICK op de redenen
ende consideratien desen aengaende by de
Borgemeesteren/Schepenen/Raet/ende an-
dere leden der voorsz. stadt aen ons gherepre-
senteert/hebben tot betere beleyde ende direc-
tie/soo vande policye der seluer stadt/als van-
de administratie van hare goeden ende inne-
comen/goet gebonden te maken dese onse te-
genwoordighe generale ordonnantie/begrij-
pende in een volume soo Wel d'inhoudt der
voorsz. oude ordonnantien / voor soo vele die
blijuen in cracht oft vigeur / ende by dese niet
en worden ghederogeert/als de pointen ende
articulen by ons daer inne verandert / ende
andere die Wy van nieus daer toe hebbē doen
vueghen / inder formen ende manieren soo
hier naer volght.

A y

Jnden

Iuden eersten behouden Wy voor ons ende
onse nacomelinghen / Hertoghen / ende Herto-
ginnen van Brabant / onse Hoocheyt / oueric-
heydt / ende authoriteyt / die onse voorsz. voor-
saten ende Wy altydt hebben gehad / soo int
vernieuwben vander Weth der voorsz. stadt /
als ouer de rekeninghen der seluer / ende des
daer aencleeft / ende van al dat ons aldaer
toebehoort ende competeert.

Willen ende bevelen voorts dat de Bor-
ghemeesteren / Schepenen / Thresoriers / ende
Rentmeestere der voorsz. stadt scherp ende
sorchtvuldich toesicht nemen sullen / om t'pro-
fyt der seluer te doen. In allen t'gene dat hen
mogelyck wesen sal / hare goeden ende inne-
comen totter beste behoorlycke Weerde te
brenghen / ende d'uytgheven te verminderen /
sonder aenschou te nemen op allen t'gene dat
men eenichsins soude moghen aengheuen ter
contrarien hen daer inne quijtende / soo sy van
eedts / getrouwicheyt / ende conscientie wegen
schuldich zijn / ende behooren te doen.

Ende om naerder ende int particulier daer
inne te voorseen / beginnende by distincke Ca-
pittelen van d'innecomen der voorsz. stadt /
ende

5

ende voorts by ordene comende tot het wyt-
gheuen / met allen t'ghene des van d'een ende
d'ander dependeert / Ordonnaeren / ende statue-
ren Wy t'naer volghende.

ONTFANK.

C A P I T. I.

Van Chijnsen, Renten, Eruen, Huysen, ende
Winckels de stadt toebehoorende.

I.

Dat de Thresoriers ende Rentmeestere alle neerstic-
hent sullen doen om de chijnsen ende renten der
voorz. stadt wel ende ghetrouwelick te innen / ende dat
tot dien epnde int regard vande chijnsen werde ghedaen
de iaerlijcksche publicatie / naer ouder ghewoonte.

II.

Dat de voorz. Wethouderen niet en sullen vermoghen
te consenteren inde lossinghe van eenighe onquyjtbare
chijnsen / oft renten de voorz. stadt alsmal toebehoorende /
oft die sy naermaels soude moghen vercrijghen / anders
als teghen den penninck vierentwintich / op pene van
nullitept.

III.

Datmen voortgaen egheene der stads eruen / poorten /
torens / hupsen / winckels / noch andere edificien / die de
A iiiij stadt

stadt selue niet van noode en is te ghebruncken / en sal moghen laten overhuert/noch die by permanenden om niet laten gebruiken / noch bewoonen/onder wat pretext dat het zy / maer dat alle de selue sonder yet daer van uyt te schenden/ sullen verhuert worden by den Kentmeester der voorsz. stadt/ten meesten proffijte der seluer: Behoudelijck de gewoonlijcke wooninghen vande Poortiers/midtsgaders de Conchiergerie vanden Stadthuys/ende vanden Ceckhoue / waer af hier onder naerder sal worden ghezoncert. Ende aengaende de Casamatten van des stads vesten / sullen de selue moghen verhuert worden aende Stadtsboden zynnde teghenwoordelijck int gheniet van dien/ende aen gheen andere.

III.

Dat de voorsz. verhueringhen voor egeenen langheren termijn en sullen moghen gheschieden als van dyn iaren/ midts dyn oft vier maenden voor d' erpiratie vande selue/ soo op de Kerckdozen/ als op 't Stadthuys/ op de Bosse/ ende andere ghewoonlijcke plaetsen van vercondighen ende publicatie / doende placken billetten:inhoudende de grootte/ circonstantien ende ghelegenheit vande panden ter hueren staende/ mitsgaders de plaetse/dach/ ende ure/ alsmen de verhueringhen sal willen sluyten ende passeren/ bouen ende behaluen de plackbrieuen diemen in groote letteren voor elcken pant ghewoon is te stellen.

V.

Datmen voortgaen egheene der voorsz. stads eruen/huysen/winckels/oft andere edificien en sal moghen uytgheuen op het leuen van eenighe personen.

VI.

Datmen de voorsz. verhueringhen niet anders en sal moghen

moghen doen/ als ten ouerstaen ten minsten van eenen Thresorier metten Kentmeester der voorsz. stadt / op de condicione ende instruciē by hen dien aengaende te ramen.

V I I.

Dat de voorsz. Thresoriers / ende Kentmeestere / de voorsz. verhueringen niet en sullen doen/ dan aan personen notoortlijck gehouden voor sufficient/ oft andersintes versien van boorch-tochte voor de betalinghe van hunne huere.

V I I I.

Dat den Clerck oft Greffier vande Thresoriers camer pertinente notitie sal houden vande voorsz. hueringhen/ ende bochtochten.

I X.

Datmen de selue verhueringhen naer d'expiratie vande dy iaren niet en sal moghen continueren. up ter hande/ t'ware op de oude/ mindere/ oft meerdere huere / oft onder eenich ander p̄text / hoedanich dat het soude moghen wesen.

X.

Datmen der stadt's eruen/ die sy ghevuegelyck sal moghen ontheere/ ende van gelijcke de hupsen ende edificien/ die midts den last vande reparatiē iaerlijcx meer schade als bate geuen/ ende die de stadt oock can deruen/ sal verkoopen ter vryper Vryndaechs merckt den meest daer voore biedende.

X I.

Welcke vercoopinghen oft erfghewingen niet en sullen mogen geschieden dan by voorgaende resolutie der voorsz. Borghemeesteren/ Schepenen/ Thresoriers / ende Kentmeestere / Collegialijck daer toe vergadert zijnde / ende onder

onder alſulcke ſpeciale ſchriftelijcke instructie/ als by hen dien aengaende ten meesten oorboore vande ſtadt fal gheaduifeert ende gheordonneert worden.

X I I.

Dan voorzoo vele als raect de vercoopinghe oft erfgeunge van eenighe der ſtadts eruen/ huyſen/ oft andere edificien van groter weerde/ als van vier hondert gulden t' ſiaers/ oft daerenhouē en fal de ſelue niet mogen geschieden by resolutie alleene der voorz. Vorgemeesterē/ Scheppenen/ Thresoriers/ ende Rentmeesterē/ maer fal daer toe oock verecht ende noodich zijn d'expres conſent vande andere twee leden der voorz. ſtadt.

X I I I.

Datmen de voorz. vercoopinghen ende erfgeuinghen niet en fal vermogen te doen/ dan by voorgaende affixie van billetten ter ghewoonlijcker plaetſen/ vier maenden voor d' expiratie vande loopende huere der voorz. eruen/ huyſen/ ende edificien: Inhoudende de voorz. billetten den naem vande geſworenen ouden cleedercooper/ by den welcken de vercoopinghe oft erfgeuinghe fal worden ghegaen/ op de coopcedula ende instructie/ diemen onder hem oock fal vinden/bouen ende behaluen de plackbrieuen die men op elcken pandt te coope staende gewoon is te stellen.

X I I I I.

Dat de voorz. vercoopinghen oft erfgeuingen ter vrydachs merckt ſullen worden ghedaen ſes weken naer de voorz. vercondinge/ ten ware de Thresoriers ende Rentmeesterē gheraetsaem vonden tot meerderen proſſiye der voorz. ſtadt de ſelue noch te doen ophouden/ mides dat gheduerende den voorz. tijdt van ſes weken de panden ter voorz.

voorz. wypdachs merckt sullen worden voorts geroepen
ende gheproeft naer ghewoonte.

X V.

Behoudelijck oock dat tegens den dach vanden palm-
slach ende vande finale vercoopinghe / iteratue billetten
ende plackbrieuen sullen worden ghestelt/ten minsten acht
daghen te vozen.

X V I.

Ende dit al op de pene van nullitept/soo vande verhue-
ringen als vande vercoopingen ende erfgeuingen anders
dan voorz. is gedaen/ ende van de schaden ende interesten
der voorz. stadt te verhalen op de gene die de selue tegens
den teneur deser ordonnancie sullen ghedaen hebben / met
privatie van henne officien ende inhabilitet van dier ge-
lijcke meer te bedienen/ghelyck wyp de selue in sulcken ge-
valle van als nu daer af verclaren inhabil by dese.

X V I I.

Dat de penninghen te procederen vande voorz. vercoo-
pingen / oft erfgeuingen sullen moeten besteeft ende geem-
ploert worden in lossinghe van renten ende erffelijcke
lasten der voorz. stadt/ende elders niet.

X V I I I.

Watmen ten eersten sal ondersoeck doen vanden rechts
by den Amman ghepreendeert/ aengaende de verhuering
ghe vande cramen / de welcke middelerijdt niet en sullen
moghen gheschieden/Dan ten byzyne der voorz. Thresor-
riers ende Rentmeestere / op dat sy de contracte te boecke
stellen moghen / de schuldenaren manen/ende dock toe-
sien dat de verhueringhen ten hoochsten moghen ghe-
brocht worden.

C A P I T . I I .

Vande Verpachtinge oft Collectatie vande accijsen,
watermoelens,waghe,wechghelden,ende andere
der stadt's innecomē ende ghērechticheden.

I.

Datumen met alle neerstichept/sorchtvuldichept/ende
ghetrouwichepdt sal doen innen ende onfanghen/
t'zyn op verpachtinghe oft collectacie / inder vueghen ende
manieren hier beneden naerder te verclaren/ alle d'andere
partijen van der stadt's innecomē ende ghērechticheden
hier naervolghende.

II.

Te weten/de Wijnaccisse.

III.

De ghebrandewijn accisse.

IV.

De bieraccisse met t'ghene daer aencleest.

V.

Trech vanden opsoeckghelde,

VI.

De halue accijsen op wijn ende bier inde dorpen by ende
rontsom Antwerpen gheleghen.

VII.

Te terwe accisse tot Berchem ende andere omligghende
dorpen.

VIII.

De twee stadt's watermoelens.

IX.

De maelaccisse.

X. **D**e

X.

De Veeaccijsse.

X I.

De peerdsaccijsse.

X II.

De soutaccijsse.

X III.

De boter ende kase accijsse.

X IIII.

De zeepende sinout accijsse.

X V.

Daccijsse vante Halleken vande wulle lakenen.

X VI.

Daccijsse vante recht vande uptsneede vande wulle lakenen.

X VII.

Daccijsse vante recht vande uptsneede vande coufsemakergs.

X VIII.

**Daccijsse vante recht van t'verwen van camelotten/cans
janten/boukatten/etc.**

X IX.

Trech vande blauw cuppe.

X X.

De caussije accijsse.

X XI.

De tosf accijsse.

X XII.

Trech vander Issue.

X XIII.

Trech vanden pondtghelde.

X XIV.

Trech vande poorterijen.

Vij

Trech

X X V.

Trech^t van sesse gulden / d'welck van ons oufanghen
wordt ouer het maken van elcken pootter.

X X VI.

Trech^t vande buntten pootterijen.

X X VII.

Trech^t vanden Kidder-thol.

X X VIII.

Trech^t vanden iock-thol.

X X IX.

Trech^t de stadt competelerende inden water-thol.

X X X.

Trech^t vande cramen.

X X XI.

Trech^t de stadt competelerende inden coophuse.

X X XII.

Trech^t de stadt competelerende inde groote waghe.

X X XIII.

Trech^t vande waghe int coophups.

X X XIV.

Trech^t van de boter ende kase waghe met de supuel-
schale.

X X V.

Treche vande psere waghe.

X X VI.

Trech^t vande wollewaghe.

X X VII.

Trech^t vande colewaghe.

X X VIII.

Trech^t vanden upslaghe.

X X IX.

Trech^t vanden Oyssel.

Treche

X L.

Trech vande goeden niet te waghen comende.
X L I.

Trech vande crane. X L I I.

Den impost vanden rogghe. X L I I I.

Trech vanden grunte. X L I I I I.

Trech vande lijnen elle. X L V.

Trech vande wollen elle. X L V I.

Trech vande taessel vande ossen. X L V I I.

Trech vanden Apendijsk. X L V I I I.

Trech vanden inhupse ende weerdgelt vanden vissche.
X L I X.

De thiende vanden vissche diemen inden vasten betaelt
in specie. L.

Andere thiende vanden vissche diemen ten seluen tijde be-
taelt in ghelde. L I.

Trech vande consomptie vā sout/vissche/ende harinck. L I I.

Trech vanden harinck ende keurtamer. L I I I.

Trech vande consomptie vande zeepe. L I I I I.

Trech van het wijnroepen. B ij T rech

L V.

Trech vande ghelepte vanden Schelde ende houte.

L VI.

Trech vande Schippers / comende met hunne schepen
inde rupen der voorz. stadt.

L VII.

Trech vanden berghelde vande onvrpe Schippers.

L VIII.

Trech vante veerghelt naer Vlaenderen.

L IX.

Trech datmen licht ouer d'maken vande brugghen ende
riolen.

L X.

Trech vanden wechghelde van Doerne.

L XI.

Trech vanden wechghelde vande Lupthaghe.

L XII.

Trech vanden wechghelde van Dambrugghe.

L XIII.

Trech vande moesneperschap ende mestkerre,

L XIV.

Trech vande mestkerre inde nieustadt.

L XV.

Trech van t'stoeten vanden beer.

L XVI.

Ende voorts alle andere der stadt's gerechticheden / in-
dien daer noch eenighe zijn / hier bouen niet gespecificeert /
sonder preiudicie nochtans van alsulcken recht als ons
op eenighe der voorz. partijen mach competeren.

L XVII.

Dat de verpachtinghen vande voorz. gherechticheden
diemen

diemen voortgaen te pachte sal stellen / sullen moeten gheschieden openbaerlijck metter berrender keerssen / ende gelaten worden aenden lesten verhoogher/ende meest daer voore biedende ter presentie vande gene die van ous ghewoon zijn daer ouer te staen.

L X V I I I .

Ende dit naer vercondinghe/diemen sal schuldich zijn te doen by affixie van billetten op de Kerckdozen ende andere plaetsen bouen gementioneert/ ten minsten acht dageh voor t' geuen vanden palmelach der voorz. verpachtinghen.

L X I X .

Welcken palmelach oock voortgaen sal moeten gegeuen worden publickelyck den genen meest daer voore biedende/ sonder den seluen te voeren een niemanden secretelijck ende onder de handt te moghen laten oft toesegghen.

L X X .

Dat egheene der voorz. verpachtinghen groote noch cleynne upter hant en sullen moghen ghecontinueert worden / t'ware op den voorgaenden pacht / meerderen / oft minderen / oft onder eenich ander decksel oft schijn / dat t'selue soude moghen wesen.

L X X I .

Dat niemant tot verpachtinghe en sal worden ontfangen/ ten zy dat hy voor de betalinghe van zynen pacht stelle sufficiente borchttochte/ ende by gebreke van dien sal terstont sonder eenighe andere rechwoordinghe gheprocedeert worden tot nieuwe verpachtinghe t'synen coste ende perijckele.

L X X I I .

Dat de wijngelden vande verhooghen der voorz. verpach-

pachtingen sullen moeten gehrocht worden in rekeninghe tot stadt's profijte / sonder datmen die sal vermoghen te bedepelen onder eenighe particuliere Wethouderen oft andere der stadt's officieren / t'zij op den naem van wijnenvande groote verpachtinghen van S. Mertens wijnenv oft andersints / niet tegenstaende al t'gene voorz desen mach gheschiet zijn ter contrarien / d'welck wij wel expreßelijck verbieden ende interdiceren by desen.

L X X I I I.

Ende oftmen bevonde eenighe verpachtinghen van mi voortaen ter contrarien van t'gene voorz. is / ghedaen te zijn / soo verclaren wij de selue van alsmu / nul ende van onweerden / ende dat daerenbouen de ghene alsulcke onbehoorlijcke verpachtinghen gedaen ende gepasseert hebben / sullen schuldich zijn aen de stadt goet te doen ende te betalen alle de schaden ende interesten die sy daer by sal comen te lijden / ende voorts datelijck worden ghepnieert van hunne ampten ende officien.

L X X I I I.

Verbiedende ende interdicerende voorts aen de pachters vande wijnaccijs dat sy niemanden anders daer af vryt ende exempt en houden / dan de ghene by de conditien van hunne verpachtinghen als vryt wtghesteken / op pene van aende stadt te moete betalen t'dobbel van t'gene daer inne de personen alsoo by hen gheempteert aende selue stadt ggehouden waren / ende tot dien van arbitrale coorrectie.

L X X V.

Datmen voortaen in betalinghe vande voorz. pachten niet en sal moghen aenveerden eenighe quitancien van achterstelle van renten / loopende tot last der voorz. stadt / op

op pene dat sulcke betalinghe aende Rentmeestere in sijne rekeninghe sal worden gheropeert/sonder by de Anditeurs daer inne te moghen gebrycken eenich verdach oft dissimulatie/op pene van daer af arbitraijck ghecoxeert te worden.

L X X V I .

Dat egheene Borghemeester / Schepen/ Thresorier/ Rentmeestere/Pensionaris/Greffier/ Secretaris/ Corteoede / Thresoriers noch Rentmeesters Clerck noch knape eenighe der stadt's gerechticheden oft innecomen en sal mogen pachten noch deel daer inue hebben/directelijck noch indirectelijck.

L X X V I I .

Ende soo wanneer de voorz. Wethouderē/Thresoriers ende Rentmeestere wt merckelijcke ende ghewichtighe consideratien sullen bevinden dat eenighe partijen vande gherechticheden ende innecomen der voorz. stadt profijtelijcker ware gecollecteert/ dan te pachte gestelt/sal de selue collectatie mogen geschieden soo verre de ghemeyne resolutie vander weth sulcx ghedraecht.

L X X V I I I .

Behoudelijck dat de voornoemde wethouderen/ Thresoriers ende Rentmeestere ernstighe sorghie sullen draghen dat totte voorz. Collectatie niet en werden vercosen dan goede/erlijcke/ghetrouwē/ende wel bequame personen/ sonder eenighe gunste/affectie/partijschap/oft onwillie/op pene van ghehouden te worden voor menneedich/ende dat voorz. by de selue Collecteurs tot versekerheyt van hunnen ontfaack ende Collectatie worde ghestelt goede ende sufficiente cautie,

C

Ende

L X X I X.

Ende alsoo de bier ende maelaccijsen met eenige mindere tegenwoordelick wozden ghecollecteert / soo verstaen wi dat inde personen vande Collecteurs der seluer accijsen moeten concurreren de qualiteit hier bouen verhaelt/ ende by gebreke van dien/ ende van sufficiente borghochte / datmen inde plaeſte vande ghene aen wien e'ghebreck soude moghen bevonden wozden / sal stellen andere personen oft persoon vande voorſz. qualiteiten voorsien zynde/ mitsgaders van borghochte tot der voorſz. Wethouderen/ Thresoriers ende Kentmeesters volcomen satisfactie.

L X X X.

Dat de ghene alſnu ghecommiteert ende andere naermaels te committeren totter collectatie van ecnighe der stadt's innecomē / sullen gehouden wesen de selue collectatie persoonelick te bedienen / sonder sulcr te laten oft ghe dooghen by neimanden anders ghedaen te worden / ten ware by voorwete ende consent der voorſz. Thresoriers ende Kentmeestere / de welcke wi verbieden daer inne te consenteren sonder groote ende wettighe oorsaken / ende in ghevalle van conseute sullen sy den ghesubstituerden persoon af nemen den behoorlijcken eedt van getrouwicheyt.

L X X X I.

Dat voorts de voorſz. Collecteurs/ mitsgaders de Controlleurs vande voorſz. accijsen hen sullen reguleren achtervolghende d'ordonnantie int aencomen van hunne officie by hen ghesworen / ende dat de voorſz. Wethouderen goede toesicht ende forghe dragen sullen/ten eynde de selue ordonnantien punctuelick wozden volbrocht ende gheobſerueert.

Dat

LIX X X I I.

Dat d'accijsenaers vande bieren ende alle andere Collecteurs hun sullen moeten vermijden van stadtsweghen te gheuen eenighe nieuwe jaren / t'ware aende seghelaers oft andere.

L X X X I I I.

Dat sy oock ten laste der voorz. stadt niet en sullen moghen brengen eenighe oncosten vande comptooren / t'ware van quade munte / van ghelde te coet ontfanghen / van wasschen van lijnwaet / schoenmaken vande comptooren / van inckt / pennen / oft andere dierghelycke / wtghenomen alleenlyck van pampier ende boeckē die hen vande Thesoziers ende Kentmeesters weghen sullen goet ghedaen worden.

L X X X I I I I.

Dat de voorz. accijsenaers ende Collecteurs vande bieraccijs hen sullen moeten contenteren met de gagien hier naer ghespecificeert / sonder dat sy sullen moghen profiteren den t' seftichsten penninck die yn certijden plaghen te ghenieten van hunnen extraordinarisen ontfanck.

L X X X V.

Ende daermen schier oft morghen soude gheraetsaem vinden de wijnaccijs der voorz. stadt te doen collecteren / sullen de voorz. Wethouderen schuldich zijn ons alvozen daer af de wete te doen / om by heurlieden aduijs daer op soo aengaende de salaris vande collecteurs / officiers / ende mededienaaers / als andersint / alsulcken voet ende instruc tie by ons ghestelt te worden als wy sullen bevinden te behoozen.

C A P I T. I I I.

Van Officien, ambachten, neeringhen, ende diensten, staende ter collatie vande Borghemeesteren, Schepenen, Thresoriers, Rentmeestere, ende Gulde-Dekens.

I.

BY relaese van onse voorsz. Commissarisen onlanx inde saken der voorsz. stadt ghevaceert hebbende / ende andersins is ons ghebleken / dat inde collatien ende prouisien vande officien/ambachten/ neeringhen/ ende diensten hier onder ghespecificert/ sedert vele iaren herwaerts zijn ghecommiteert gheweest merckelijcke abusfen/ contrauerstien/ende transgressien vande ordonnantien by onse voorsaten eertijden daer op ghemaectt/ namentlijck voorz soo vele daer by is ghestatuert gheweest / dat de voorsz. Wethoudere ende Gulde-Dekens om de voorsz. collatien/ oft ter oorsaken van dien egheenderhande gheniet noch profijt en souden vermoghen te trecken / maer dat sy de voorsz. officien/ambachten/ neeringhen/ende diensten souden schuldich zijn te conferere aende nutste ende bequaemste persoonen/die sy souden weten te noemen/midts by de selue persoonen/ten behoeve der voorsz. stadt/betalende sekerre somme van penninghen / dien aengaende respectueelijck ghetaxeert.

I I.

Omme waer tegens te voorschē ende wech te nemen den wortele vande inconuenienten die daer wt meer ende meer souden comen te spructen / hebben wy goet ghevonden te verclaren soo wy in conformatiept der voorsz. oude ordonnantien

nantien verclaren by desen dat niemanden in dienste der voorz. stadt wesenende/ en is gheoorloft wt saken oft om de collacie van enighe der voorz. officien/ ambachten/ neeringhen/ oft diensten/ te aenveerde eenich gelt/ ghifte/ recompense oft belofte van dien/ verbiedende ende interdicerende wel expresselijck eenen peghelycken sulcx te doen in enigher manieren.

III.

Ende soo wanneer eenich officie/ ambacht/ neeringhe/ oft dienst staende ter collacie der voorz. Borghemeesteren/ Schepenen/ Thresoriers / ende Rentmeestere sal by versteruen oft andersins comen te vaceren/ soo sullen sy alsdau t samen ende Collegialijk vergadert zynne / oft immers de twee verdededeelen van hen/ present bepde de Borghemeesters ter gewoonlijcker plaatse ende ure van hunne vergaderinghe / elck noemen ende kiesen eenen persoon die hen duncken sal den nutsten/ bequaemste/ ende ten profijte der voorz. stadt oozbaerlijcke te zyn/ om alsulcke vacerende officie/ ambacht/ neeringhe/ oft dienst t' exerceren ende bedienen/ affirmirende t' elcker reysse by den buxten Borghemeester ter maninge vanden binnen Borghemeestere/ ende de voorz. binnen Borghemeestere/ Schepenen/ Thresoriers/ ende Rentmeestere/ ter maninge desbuiten Borghemeesters / op den eedt ter causen van heulieder officien by hen ghedaen/ dat sy den persoon by hen genoent houden voor den nutsten/ en bequaemsten als bouc/ ende dat sy de nominatie doen ter goeder trouwen / sonder daerom oft ten respecte van dien aenveert oft ghehadt te hebben enige gifte/ recognitie/ oft recompense/ noch belofte van dien/ directelijck noch indirectelijck/ noch eenichderhande sake voor alsdau/ oft voor den toecomenden tijde.

Cuij

Dat

III.

Dat den ghenen die alsoo by de meeste woppen sal wesen
ghecosen/sal sonder enich wedersegghen tot t'voorz. offi-
cie/ambacht/neeringhe/ofst dienst worden ontfanghen/
om t'selue voortaaen te bedienen.

V.

Dies sal hy eerst ende voor al schuldich zijn onder sij-
nen behoorlijcken ende solemnelen eedt / ter maninghe
vanden eersten Borghemeester/alsbouen in presentie van
t' Collegie te verclarren ende affirmeren / dat om t'voorz.
officie/ambacht/neeringhe/ofst dienst te hebben ofst te ver-
erijghen hy/noch remant van sijnen t'weghen/noch oock
by sijnen wete eenich ghelyt/gifte/schinck/ofst eenigerhan-
de goet doen/ofst hope/eenighen persoon ter werelt ghege-
uen/ofst doen geuen/geloest/ofst toeghesent/doen ofst laten
ghelouen ofst toesegghen en heeft / luttel ofst vele/heyne-
lijck ofst openbaerlijck/directelijck ofst indirectelijck/voor
alsdan ofst in toecomende tijde in eenigher manieren.

VI.

Ordonnerende ende statuerende / dat soo verre men na-
maels de contrarie bevonde/hy alsdan ter stont sal worden
ende blijuen ghepriuert van t'voorz. officie / ambacht/
neeringhe/ofst dienst / ende dat hy bouen dien inhabil sal
zijn om daer naer eenich officie/ambacht / neeringhe/ofst
dienst immermeer te mogen hebben ofst bedienen / den sel-
uen van nu voort alsdan houdende inhabil.

VII.

Ghelyck oock den ghenen die alsulcke gifte / ghelofte/
ofst hope ontfanghen hadde by hem seluen ofst remant au-
ders/sal metter daet van sijn officie worden ghepriuert/
ende

ende ghehouden voorz onbequaem om eenighe officien meer te bedienen.

VIII.

Ende ghemerckt de voorz. officien sedert den lesten taxten behoeue der voorz. stadt daer op ghestelt inden iare 1544 eensdeels zijn ghecomen tot meerdere weerde dan sij alsdoen waren / sulcx dat de ghene begeerende de selue te vercrijgen/ hen niet en hebben beswaert gevonden/ onghelyck meerdere sommen daer voor te presenteren dan den voorz. tar mede brocht : Soo ist / dat w^p om de voorz. stadt naer de redelijckheit in desen te beneficieren hebben goet gevonden den voorz. tar ouer eenighe der voorz. officien te veranderen ende verhoogen/ende den seluen ten aensien van andere officien / midtsgaders van alle d'ambachten/ neeringhen/ende diensten/ te laten onverandert/ ende oock van nieus eenighe officien te taxeren / soo ende ghelyck hier naer volgth.

IX.

Inden eersten / dat elck vande Gressiers van dien vander weth t'sijnder aencomste ende receptie tot t'voorz. Gressierschap sal tot profiste vande stadt betalende de somme van ^{3m.} gulden.

X.

Elck vande vier Secretarisen vanden Stadthuse ^{1m.} gulden.

XI.

Den Gressier vande Thresoriers camer vi^c. gulden.

XII.

De Clercken oft Cassiers vanden Rentmeestere/ elck vi^c. gulden.

XIII.

Den knape vande Thresoriers camer i^c. gulden.
Den

De knapen vande Remeesters camer elck	I. gulden.
X V.	
Den Gressier vande Laeckenhalle	vi ^c . gulden.
X VI.	
Den knape vande Laeckenhalle	vij ^c . gulden.
X VII.	
Den Clerck vande Weesmeesters camer	vi ^c . gulden.
X VIII.	
Den knape vande Weesmeesters camer	vij ^c . gulden.
X IX.	
Den Clerck vande Pepsimakers camer	vij ^c . gulden.
X X.	
Den knape vande Pepsimakers	s ^c .I. gulden.
X XI.	
De twee gheswoene Clercken vander examinatie van gheturghen/elck	s ^c .gulden.
X XII.	
Den Concherge vanden Stadthuysse	vi ^c . gulden.
X XIII.	
Den Contrerolleur oft boeck-houder vanden Geckhof/ ij ^c .I.gulden.	
X XIV.	
De dienaers vande Coerteroede elck	vi ^c . gulden.
X XV.	
Der Stadts boden elck	s ^c .gulden.
X XVI.	
De gheswoene boden die de stadt committeert op Brussel ende Amsterdam elck.	s ^c .gulden.
X VII.	
De boden by de stadt ghecommiteert op andere placten elck	xxv.gulden.
	De

X X V I I I.

De Poortiers vander stadt elck	X X I X.	I. gulden.
De Erf-schenders elck	X X X.	ij ^c . gulden.
De Keurmeesters vanden steen en kalck elck	X X X I.	j ^c . gulden.
De Keurmeesters van harinck elck	X X X I I.	j ^c . gulden.
De Keurmeesters vanden hope elck	X X X I I I.	j ^c . gulden.
De Clercken oft schrijuers vande Oudecleevercoopers,	X X X I I I I.	j ^m . gulden.
elck		
De Bellaerts oft Wtroeopers elck	X X X V.	ij ^c . gulden.
De twee Ickers / den eenen vande mate / ende den ander ren vanden ghewichtte elck	X X X V I.	ijij ^c . gulden.
De Kaepmeesters elck	X X X V I I.	j ^c . gulden.
De Coorenmeters te water ende te lande elck	X X X V I I I.	j ^c . I. gulden.
De Soutmeters elck	X X X I X.	I. gulden.
De Vaet-teeckers elck	X L.	I. gulden.
De Simouemeters elck	X L I.	I. gulden.
De Wollelakenmeters elck	X L I I.	v ^c . gulden.
De arbepders inde wolle werckende elck	D	Ix. gulden.

	X L I I I .	
De twee meter s vande lijnen elle elck		ij ^c .gulden.
	X L I I I I .	
Den Collecteur ende contrerolleur vande wijnaccijs/ soo wanneer daer eenighe waren elck		ij ^c .gulden.
	X L V .	
Den knape vande wijnaccijs		j ^c .gulden.
	X L VI .	
De wijntoopers elck		j ^c .gulden.
	X L VII .	
De Collecteurs endz Contrerolleurs vande maelaccijs/ elck		ij ^c .gulden.
	X L VIII .	
Den knape vande maelaccijs		j ^c .gulden.
	X L IX .	
De Collecteurs ende Contrerolleurs vande binnenbier- accijs elck		vi ^c .gulden.
	L .	
Den Assistent vande Collecteurs op de bieraccijs ij ^c . gulden.		
	L I .	
De twee billetschrijvers vande binnenbieraccijs elck	j ^c .	
gulden.		
	L I I .	
De Seghelaes vanden bieren elck		xxv.gulden.
	L I I I .	
De Peplders vande bieren die naermaels sullen comen te dien en elck		I.gulden.
	L I I I I .	
Den Koepdragher voor den rouwe		j ^c .gulden.
	L V .	
De Vischcoopers ouer t'confereren vande vischbancken/ elck		

elck	L V I.	vi ^e .gulden.
De vischtelders elck	L V I I.	I.gulden.
De vrye Cordewaghencruyders elck	L V I I I.	ſ ^e .gulden.
De ghemeyne Cordewaghencruyders elck	L I X.	vi.gulden.
De Wijldraghers elck	L X.	lxv.gulden.
De Torsdraghers elck	L X I.	ſ ^e .gulden.
De Wissers van het brandt oft wischout	L X I I.	xxv.gulden.
De Schalie-telders elck	L X I I I.	xxv.gulden.
De Kalckmeters ende draghers elck	L X I V.	xxv.gulden.

Wij verclaren voorts onse meyninge ende wille te zijn/
dat allen t'gene hier bouen by ons is gheordonneert/ aen-
gaende de collatie van officien / sal moeten onderhouden
worden/niet alleenlyk ten respecte vande voorſz.getareerde
officien/ maer oock vande gene onder de voorſz.taxatie
niet begrepen.

L X V.

Dat van gelijcken alle t'selue sal worden achtervolgh't/
belanghende d'officien oft diensten staende ter collatie van
de voorſz.Gilde-Dekens/te weten/dat die sullen ghecon-
fereert worden by de meeste vryzen vande Lakenhalle/
midts doende de eeden soo by de Collateurs als by de ge-
ne aen wien die collatie sal ghedaen zijn/ ende op de penen
hier bouen ghestatueert,

D ij

Datmen

L X V I .

Datmen voortgaen egeene officien en sal moghen conserendan aen ingeboorene Brabanders sonder hier inne te begrijpen de collatie van Ambachten oft neeringhen.

L X V I I .

Dat oock van nu voortgaen in egheender manieren en sullen moghen toegelaten noch ghepasseert worden ouergiften noch resonantien van eenighe officien/ clepne noch groote.

L X V I I I .

Dan soo wanneer nemant sijn officie niet langher en soude connen oft begeeren te bedienen/dat hy sal schuldich zijn tselue absolutelijck te resigneren in handen vanden genen wien de collatie daer af competeert / om hy hem eenen anderen bequamen persoon van tselue officie te voorzien/ midts obseruerende alle de solemniteiten hier bouen daer toe gherequisiteert.

L X I X .

Dat niettemin de ambachten ende neeringhen sullen moghen ouergheset ende geresigneert worden / met voorgaende wete ende consent vande Borghemeesters/Schepenen/Thresoriers ende Kentmeestere / oft den genen die sulcx toestaet te consereren / midts hy den ghenen die de resignatie sal ontfanghen / betalende tot stadts behoeve vollen recht vande voorsz.taxatie.

L X X .

Dat soo verre nemant sijn officie oft dienst selue in persone niet en bediende sonder notoore wettighe beletselen/ als van sieckte ende dierghelycke/soo sullen de Collateurs eenen anderen daer toe noemen ende kiesen/inder vueghen ende manieren als bouen.

Ende

L X X I.

Ende oft nemant in sijn officie oft dienst quame te ouertreden d'instructie hem gheghueuen / die sal daer af worden ghepriueert / sonder eenighe restitutie vande penninghen by hem daer voor betaelt / ende een ander inder voorz. maniere ghestelt in sijne plaetse.

L X X I I.

Dat de voorz. Borghemeesteren / Schepenen / Thresoriers / Kentreeftere / ende Guldedekens egheene nieuwe officien / oft diensten binnen de voorz. stadt en sullen moghen opstellen / noch oock meerder ghetal maken van Officieren oft dienaers / dan de ghene die nu zijn / ten ware ter merckelijcker weluaert der voorz. stadt / ende niet onsen expressen voorgaenden consente / op pene van nulliteit / wtghenomen eenighe officien van seer cleynder importante / als van toesienders / wachters vande maelaccijs / ende dierghelycke / de welcke / in ghevalle den noot sulcr comt te vereysschen / sullen mogen van nieus ingestelt worden by voorgaende communicatie / ende advijs vande d'ze leden der voorz. stadt.

C A P I T. I I I I.

Van t'recht vande Incomelinghen in verscheyden Ambachten, ende van heure keuren ende breucken.

I.

Dat de voorz. Wethouderen goede ende eerstighe sorghe draghensullen / ten eynde t'recht de stadt competerende ouer d'incomelinghen in verschepden ambach-

Tijj ten

ten wel ende ghetrouwelijck woorde gheint ende ontfangen
vande ambachten/die t'selue schuldich zijn.

I I.

Waer onder men verstaet dat oock voortaeen sullen be-
grepen worden de incomelinghen inde brouwers natie/de
welcke t'heuren acucomen sullen betalen ten profijte der
voorz. stadt wt hun ordinaris incomghelt elck vijsch
gulden.

I II.

Dat van nu voortaeen geene ambachten/ neeringen/ oft
natien hunne innecomelinghen en sullen moghen belasten
met eenighe ongelden/maeltijden/oft vergansinghen onder
wat pretert t'selue mochte voorts ghekeert worden/ maer
sal elck een behoorlijck by Wethouderen gheimitteert
zijnde/ ende de wettelijcke Rechte acn de stadt betaelt heb-
bende/ by dien vande voorz. ambachten/ neeringhen oft
natien sonder eenighen voordelen last/ wedersegghen oft
uistel moeten ontfanghen worden/op pene/dat soo wel de
gene de voorz. ongelden/maeltijden/oft vergansinghen af
ghenomen ende ghenoten hebbende/ als oock den incom-
linck die de selue sal hebben betaelt/ sullen vervallen van
henne ambachten/ neeringhen / oft natien/ ende tot dien
verbeuren ten behoeue der voorz. stadt elck vijsch gul-
dens.

I III.

Sullen oock de Wethouderen wel toesien dat de breue-
ken vande ambachten voor t'recht de stadt daer inne com-
peterende wel geint ende ontfangen worden/ sonder t'selue
ten aenschouwe van remanden te laten / oft daer inne by
faueur in eenigher manieren te dissimuleren.

Dat

V.

Dat voorts alle ambachten sullen ghehouden zijn telcken iare hunne rekeningē te doen voor twee Schepenen ende eenen Secretaris bp der weth daer toe te depuyteren/ Op de pene van vijfentwintich gulden / ten behoeue der voorsz. stadt telcker repse te verbeuren bp de afghegaen Dekens/ende van ghelycke vijfentwintich gulden te verbeuren bp de aenghecomen Dekens / in ghebreke geweest zynde het doen vande voorsz.rekeninghen / gheduer ende hunnen dienst te bemeerstighen.

VI.

Dat den voorsz. Secretaris sal schuldich zijn wt de voorsz. rekeninghen t'extraheren de partijen rakenende de voorsz. keuren/boeten/ende amenden van elcken iare/ende daer af extract auchentick aendē Kentmeestere der voorsz. stadt ouer te leueren / omme dien volghende vande selue breucken/ rekeninghe/ bewijs/ ende reliqua te doen soot behoozt.

C A P I T . V.

Van oude Materialen.

I.

Dat alle stoffen ende materialen vande edificien/die de voorsz. stadt van nu voortgaen sal willen doen breeken ende aworpen / ende die sy niet en sal van doen hebben/ sullen vercocht worden metter berrender keersse / oft bp den gheswozenen oudencleedercooper / aen de ghene meest daer voze biedende.

Dat

Dat de voorz. Thresoriers ende Rentmeestere goede toeschift sullen nemen dat de caussijesteenen ende andere dierghelijcke materialen/die de stadt niet meer ghebruycken en can/werden ghevoert inden Geckhof om daer naer ten profijte vande stadt de selue te vercoopen.

C A P I T. V I.

Vander stadts Renten op de Staten van Brabant.

I.

DE voorz. Wethouderen / en namentlijck de voorz. Thresoriers ende Rentmeestere sullen besorgen ende procureren dat het kapitaal met den achterstel vande renten competerende de Staten van Brabant tot laste der voorz. stadt/worde gheertingueert by reconcreringhe teghens het kapitaal ende verloopen vande renten de voorz. stadt toebehoorende tot laste vande selue Staten.

C A P I T. V I I.

Van penninghen te lichten op Financie oft Interest.

J.

Datum tot laste der voorz. stadt inden ontfanck van de rekeninghen der seluer niet en sal moghen passen eenighe penninghen ghelycht op financie/ oft interest/ ten ware dat d' Auditeur's vande rekeningen bleke de selue penninghen opgenomen te zijn by onsen expresse consente ende authorisatie/ oft aggregatie/ boué t' consent der voorz. Wethouderen/ Thresoriers/ ende Rentmeestere/ midtsgaders vande twee andere leden der voorz. stadt.

Ende

I L

Ende aengaende de penninghen hier te vozen huyten
ousen consente tot stadt's laste gelicht/esi alnoch inde kasse
vande consumptie op interest loopende/tot restitutie vande
welcke de selue stadt naer rigeur van rechte niet en soude
bedwinghaer zijn/ obsterende de dispositie vande voorſz.
oude ordonnantien/sullen wy wt sonderlinghe gracie ons
contenteren voor dese repſe/ dat de voorſz. Wethouderen/
Thresoriers/ende Rentmeestere de voorſz. opghenomen
penninghen met alder neersticheyt wt de middelen vande
voorſz.consumptie sullen sien af te legghen ende te quijten.

III.

Doende middelertijdt alle goede deuoozen / om den
voorſz.interest ouer alle de opghelichte sommen te reduce-
ren teghens den peninck twintich.

C A P I T . V I I I .

Van egheene der stadt's gherechticheden te mogen
verminderen , noch quijtschelden.

I.

Dat de voorſz. Wethouderen niet en sullen vermo-
ghen/ghelyck si nopt vermocht en hebben/ eenighe
renten/chijnsen/iaerlyckste recognitien/ oft andere erſſe-
lijcke lasten int gheheele/ noch in deele aan peimanden te
remitteren noch quijtschelden/ op pena van nullitept ende
van't selue aan de stadt te moeten goet doen in hunne ep-
gene ende particuliere namen.

E

Ghelyck

II.

Ghelyck sy oock egheene quijscheldinghe noch moderatie en sullen mogen doen van verschenen pachten/huys- hteren/ pont-penninghen/ noch andere dierghelycke der stads innecomē/ dan by ghemeyne resolutie vander wethende vande voorſz. Thresoriers ende Rentmeestere/ wt eenighe groote ghewichtige redenen/ die hen daer toe sou den moghen moueren/ belasteerde hier mede hunne eden ende conscientien.

III.

Ongenoomen dat wy uyt sonderlinge gracie/ ten aensiene vande crancke neeringe der voorſz. stadt/ consenteren by prouisie ende tot onsen wederoepen dat de ghemeyne oft cleynre cordentwaghencrupders der seluer sullen vry ende exempt ggehouden worden vanden last van eenen gulden/die elck van hen saerlijcx schuldich was te betalen,

IV.

Midtsgader s datmen aenghaende de betalinghe van t'recht vande Iſsuen sal ten ouerstaē vande voorſz. Thresoriers ende Rentmeestere vermoegen te houden ende continueren den ouden voet van moderatie naer gheleghentheypdt der saken.

V.

Ende voorſo vele als raeckt de twee stuپuers op elcke tonne biers wtgaende naer de plaetsen daer de stadt egeene accijse en heeft/ ende eenen stuپuer daer sy halue accijse heeft/d'welckmen plach te heeten amonitie gelt/midtsgaders de vier stuپuers op elcke tonne biers nederwaerts varenden/sal by den Reglement/d'welck wy verstaē te maken op t' stuck vande Brouwers der voorſz. stadt/daer inne worden voorſien naer behoozen.

C A P.

**Van te doen volle rekeninghe van alle der stadts
goeden ende Innecomsten.**

I.

Dat den voorsz. Rentmeestere sal schuldich ende gehouden zijn van alle ende pegelijcke de partijen van goeden ende innecomsten der voorsz. stadt volle ende geheele rekeninghe te doen/ sonder de selue in ontfanck te brengen by ascortinghe/ by memorie/ oft by niet/ maer sal naderhandt in uytgheuen brenghen de sommen/ die hy verstaet hem afgeschlagen/ oft in t'selue wrgheuen ghepasseert te moghen worden.

II.

Ende namelijk sal voortaen oock rekeninghe moeten houden vande impositie/dienē licht tot profijte vande fesse gheassocieerde steden/ te weten/ Antwerpen/ Ghent/ Audenaerde/ Valencijn/ Douai/ ende Berghe/ ter causen van eenige sluyzen oft retinnen ghemaeckt op de riuiere vanden Schelde/ waer af men ouer langhe gheploghen heeft rekeninghe te doen voor Commissarisen der voorsz. gheassocieerde steden/ sonder tot noch toe by den voorsz. Rentmeestere niet vande voorsz. impositie in ontfanck ghebrocht te hebbē tot profijt der voorsz. stadt van Antwerpen/ naer wel groote vacatiē vande Commissarisen der seluer.

III.

Sullen voorts de voorsz. Wethouderen/ Thesoriers/ ende Rentmeestere schuldich zijn/ ten eersten met alder vlijt te doen opsecken d'actien ende pretensiēn/ die de stadt noch mogen competeren/ om de schic te doen voerderen/ vervolghen/ ende innen daer ende alsoort behooft.

E ij

V V T G H E :

W T G H E V E N.

C A P I T . I .

Van Gagien ende Comparitien vande Borgemeesteren, Schepenen, ende andere sijnde in stadts dienst.

I.

Naar dien t'onser kennisse was ghecomen dat sedert eenighe iaren herwaerts de gagien/comparitien/salarissen/ende emolumumenten vande Borgemeesteren/Schepenen/Thresoriers/Rentmeestere/die vande Subalterne bancken ende verscheyde andere officieren en dienaers der voorsz. stadt sonder consentie noch aggregatie van ons/noch van onse voorsaten hadden verhoogt ghetweest/verre boven dien tax ghestatueert by de voorsz. oude ordonnantien/Hoo hebben wy onlanck willende daer inne voorseen verclaert gehad dat alle de voorsz. verhoogen ende augmentatiën souden gehouden worden van onweerde/ende ouerfukcs afghedaen/reducerende den voorsz. tax opten voet vande voorsz. oude ordonnantie. Van alsoos sedert t'voorsz. verclarende voorsz. Borgemeesters ende Schepenen ons hebben voor gedragten diuersche redenē ende consideratiën om ons te beweghen tot eenighe vermeerderinge vanden voorsz. ouden tax / ons daeromme ootmoedelijck supplerende by sekere requeste tot dien eynde ghepresenteert. Soo ist wy eyndelijck wt goede respecten begeerende de voorsz. Wethouderen/subalterne bancken/ende andere officieren des te meer te verwecken tot alder vlijticheyt ende goede toesicht/in onsen en der voorsz. stads dienst/hebben gheordonneert/ende ordonneren by desen / dat aengaende

de

de voorsz. gagien / comparitien / salarisen / ende emolumen-
ten sal voortraen worden onderhouden ende achtervolghe-
den voet ende tax hier naer ghespificieert.

II.

Den huyten Borghemeester sal hebben voorz sijne gagien
t'giaers viij^e. gulden.

III.

Den binnen Borghemeester insgelijcx viij^e. gulden.

IV.

De voorsz. Borgemeesteren ende Schepenen sullen heb-
ben voorz hunne comparitien van dyp uren voorz den noen
twintich stupuers / ende van twee uren na den noene thien
stupuers / makende t'samen dertich stupuers g'daechs.

V.

Dies sal den Gressier oft Secretaris / die t'elcker verga-
deringhe behoort te dienen ende sal dienen / schuldich zijn
onder sijnen eedt wel ende ghetrouwelick in eenen boeck
oft register (die daer toe int besonder ghehouden sal wor-
den) op te teecken den namen vande ghene niet ghecom-
pareert oft merckelick te spade ghecomen oft te vroech
vertrocken zijnde / ende daer af aenden Kentmeestere der
voorsz. stadt goets tijds ende eermen de betalinghe der
voorsz. comparitien sal moghen doen / te leueren onder sij-
ne signature behoorlycke certificatie.

VI.

Ende dien volghende sal den Kentmeestere ghehouden
zijn aen sulcke deffaillanten voorz den tijdt vande absentie
oft merckelickse spade conste oft vroech vertreck hunne
comparitien af te corten / op pene van infractie van sijnen
G ij eedt /

eedt/ ende van t'selue de stadt te moeten goet doen wt sijne
enghene bozze.

VII.

Behoudelick dat elck der voorz. Schepenen sal binnen
den gheheelen iare moghen hebben ende ghebruycken der-
tich daghen om te vaceren in sijne particuliere affairen/
sonder de voorz. sijne comparitien te veeliesen/ oft hem
afghecoet te worden.

VIII.

Op conditie nochtans dat niemant der seluer Schepen-
nen hem en sal moghen absenteren / dan onder expressen
voorgaenden oorlof vanden binne Vorstemeestere/ die den
seluen met discretie sal moghen gheuen/ in sulcker wueghen
datter vande andere alijds ghenoech present blijue/ende
dat door d'absentie d'affairen van ons / vande institie/ oft
vander stadt niet belet oft verachtet en worden.

IX.

De voorz. Wethouderen sullen voortaen bouen frecht
vande voorz. comparitien genieten hume specien oft rap-
portgelt ouer de visitatie/resolutie/ ende decisie vande pro-
cessen/na aduenant van dzy gulden en twelf stuivers voor
elcke ure/ dat sy daer mede sullen besich zijn / te verdenlen
aenden rappoiteur twee gulden/ midts gemaeckt hebben
de memorie ende extract vanden processe/ende de reste ghe-
lijckelick onder alle de andere ouer de voorz. visitatie/
resolutie/ende decisie ghestaen hebbende/ende die ter seluer
tijt op de Kolle oft metten Marckgraue sullen hebben ge-
vaceert/zijnde onse meyninge dat de voorz. Wethouderen
voortaen egeene processen en sullen moghen wijsen sonder
de Schrifturen ende stukken van dien collegialick ghele-
senende ghevisiteert te hebben/ende dat den tour van rap-
porteren

39

porteren sal ghehouden worden, onder de gene des beghe-
rende.

X.

Den eersten Thresorier sal hebben voor sijne gagien viij^c.
gulden.

X I.

Den tweeden Thresorier bouen de dyc hondert gulden
by hem tot noch toe genoten voor sijne gagien/ sullen toes-
ghelege worden andere dyc hondert vijftich gulden ouer
d' administratie der Cassie vande consumptie/ die voortaen
sal grammexert wesen acn sijn officie t'samen vi^c.l.gulden.

X II.

Sonder dat het innecomen der voorsz. Cassie eenichsins
sal moghen ghemengt worden metten innecomen van an-
dere der stadt's cassen/ maer sal vanden ontfanck ende wt-
gheuen der seluer cassie van consumptie worden gehouden
besondere rekeninghe/ soo voor desen gheschiet is / op pene
han by den tweeden Thresorier daer van te verantwoor-
den in sijnen eyghenen naem.

X III.

Den Clerck hem assisterende inde administratie vande
voorsz. Cassie l.gulden.

X IV.

Den Rentmeestere generaell/midts de merckelijcke ver-
meerderinghe van sijnen last ende ontfanck/ in plaets van
tweelf hondert gulden eertijden hem aenghetareert / sal
hebben voor gagien ij^m.iiij^c.l.gulden.

X V.

Dies en sullen de voorsz. Thresoriers noch Rentmee-
stere niet voorder moghen pretenderen eenich recht van
rappoort/visitatiën van visitatiën / noch oock eenighe leue-
ringhe.

ringhe van hout oft gelt in plaetse van dien/soo hier beneden naerder sal worden verclaert.

X V I.

De twee cassieren oft Clercken vande voorsz. Rentmeesterelck vijftrich gulden t'siaers / sonder net meer te mogen pretenderen tot stadt's laste/ voor extraordinarise vacatien oft anderssintes l.gulden.

X VII.

Den asschrijuer vande betalinge vande renten j^c.l.gulden.

X VIII.

Den seluen voor assistentie opt doen vander stadt's rekeningenhen xxv.gulden.

X IX.

Den Greffier oft Clerck vande Thresoriers camere sal hebben voor gagien / ende oock voor alle ordinarise vacatien t'ware van authentiseren van eenighe stukken / schrijuen vande billetten vande verpachtinghen oft andere dier ghelycke dependerende van sijn officie iiiij^c.gulden.

X X.

Ende aengaende d'extraordinarise vacatien die hy sal doen by bevel/ende met kennisse vande Borgheemeesteren/ Schepenen / oft Thresoriers/ ende Rentmeestere/sal daer af worden betaelt/ volghende t'ghene hier bensden gheodonneert in het elfste Capittel.

X XI.

Den knape vande Thresoriers camer/ midts de vermerderinghe van sijnen last j^c.lx.gulden.

X XII.

De twee knapen vande Rentmeesters camere elck j^c.xl. gulden.

Dies

XXXIII.

Dies soo sullen de voorz. Clercken ende knayen van d'een ende d'ander camere hen ghereet moeten houden tot allen t'ghene daer toe sy van stadt's wegen ende ten directie vande selue camer'en sullen worden gheemptopeert/ sonder ter saken van dien eenighe recompense te mogen eysschen.

XXXIV.

De twee Pensionarisen sullen hebben voor gagiën elcks vi^c. gulden.

XXXV.

De vier Gressiers elck l.gulden.

XXXVI.

De vier Secretarisen elck l.gulden.

XXXVII.

Den ousten Secretaris voor het bewaren vander stadt's Privilegien iaerlijcx xxv.gulden.

XXXVIII.

De voorz. vier Secretarisen voor t'houden vande contre-role vande pontpenninghen elck xxv.gulden.

XXXIX.

De vier Corteroeden elck l.gulden.

XXX X.

De ses ghesworene stadt's-boden voor gagie ende hups-huere t'samen elck i^c.xxx.gulden.

XXXI.

Den Onder-Schouteth ij^c.gulden.

XXXII.

De twee Opperkeurmeesters ij^c.gulden.

XXXIII.

De twee Keurmeesters die men ghewoon is tot assisten-
tie F tie

tie vande Opperkeurmeesters wt de ghemepte te kiesen
 (daer af voortane den ghenen langst ghedient hebbende sal
 telcken iare ontslaghen worden van sijnen dienst) sullen
 vops hebben nessens de voorz. Opperkeurmeesters ende
 t' hunnen asscheden voor recognicie van hunnen dienst/
 hondert guldens.

X XXX I V.

De twee Keurmeesters vanden harinck   xc.gulden.
 X XXX V.

De twee knapen vande Keurmeesters oſt policije camere/
 elck   l.gulden.

X X X V I.

De ſeffe ionckle Schepenen als Brantmeesters/elck vij.
 gulden.

X X X V I I.

Den eerften knape vande Brantmeesters   xviii. gulden.
 X X X V I I I.

Den anderen knape vande brantmeesters   x.gulden.
 X X X I X.

De vier ſerckſetters elck   xij.gulden.
 X L.

De twee Comiſſarien ouer de ſcholen elck   x.gulden.
 X L I.

De officie vande Examinateurs vande ghetupghen sal
 voortaeen cessen/ maer sullen d'eraminatiēn gedaen wor-
 den by eenen vande dienende Schepenen / by die vander
 weth daer toe te committeren / den welcken bouen t'recht
 van ſijne collegiale comparitie/ sal trecke de vacatien daer
 toe staende tot laſte van partijen.

X L I I.

Ende aengaende de twee gheswozene Clereken dienen-
 de

de inde voorß. examinatien fullen de selue worden gecontinueert/mits profiterende van hun tabbaert laecken hier onder te verclaren.

X L I I I .

De twee Guldeneckens vande Laeckenhalle elck voorz gagien/sonder comparitien ij^c. gulden.

X L I V .

De twee Wardeyns voorz gagie ende comparitie / elck j^c. l.gulden.

X L V .

De twee oude Schepenen dienende op de Laeckenhalle/ elck l.gulden.

X L VI .

De selue twee dude Schepenen/ende de ses Oudermanns vande voorß. Laeckenhalle fullen hebbē van comparitien voor den noene elck ses stupuers / ende na den noene vier stupuers/makende t'samen thien stupuers daechs.

X L V I I .

Den Gressier vande Laeckenhalle x.gulden

X L V I I I .

Ende voorz sijne comparitie dyp stupuers.

X L I X .

Den knape vande Laeckenhalle voorz comparitie daechs vi.stupuers.

L.

De vier Weesmeesters vande comparitien voorz den noene ses stupuers/ende na den noene vier stupuers/makende thien stupuers daechs.

L I .

Den Gressier vande Weescamer voorz gagien xxx. gulden.

fij

Den

LII

Den knape vande Weescamer x gulden.
LIII.

L I I I.

De vier Schepenen vande Pepsnakers carier / elck xv.
gulden.

LIV.

Ende van elcke comparicie voor den noene ses stupuer s/
ende na den noen vier stupuer s/makende t'samen thier
stupuers dachs.

L.V.

Den dijckgraue vande watermeulenbrugge Ixij. gulden.
L.V.I.

LVII

De twee Schepenen vande watermeulenbrugghe / elck
x. gulden.

LVII.

Dies sullen de voorz. dijckgrae ende Schepenen hem
moeten reguleren / achtervolghende d'Ordonnantie der
Wethouderen van Antwerpen dien aengaende / ghe-
maeckt opten x. Januarij 1518. Op de penen daer inue-
begrepen.

LVIII.

Den drossaert van't Kiel op den last van een peert te houden ij^c. gulden.

ij^c.gulden.

LIX.

De twee Schepenen vant Kiel zijnde oude Schepenen
van Antwerpen elck x. gulden.

LX.

**De selue twee Schepenen voor elcke comparitie vi. stup-
vers.**

LXII

De twee Schepenē vant Kiel zijnde vande poorterijē van
Antwerpen/elck ses stuurers voor sijne comparitie.

四

L X I I.

De dyn Schepenen vante Kiel aldaer woonachtich / elck vier stuvers voor comparitie.

L X I I I.

Wel verstaende dat de Gressiers vande voorsz. Laecken-halle/Wecsmeeesters/ende Pepsmakers camere ende vande Schepenen vante Kiel sullen respectuelick schuldich zijn pertinente notitie te houden vande ghene die inde vergaderinghen der seher bancken sullen in gebreke zijn van te compareren / oft die merckelijck sullen te spade comen/ oft te vroech vertrekken. Waer af de Gressiers aenden Rentmeestere der voorsz. stadt voor den tijdt vande betalinghe van t'recht van comparitien sullen leueren certificatie onder hunne signature/ende op hunnen eedt.

L X I V.

Ande sal dien volghende den Rentmeestere sulcke defaillanten hunne comparitien moeten ascorten/inder manieren ende op de penen als bouen.

L X V .

Den ontfangher vande ghemeynne stadts chijnsen sal hebben voor gagien den twintichsten penninck van sijnen ontfanck / ende van die vande kelderdozen den achtsten penninck.

L X V I .

Den Collecteur des rechts vande Issue insghelijsck den twintichsten penninck van sijnen ontfanck.

L X V I I .

Den Contrerolleur vande Issue voor gagien sc. gulden.

L X V I I I .

Den knape vande Issue xxxvi. gulden.
sc. iij Den

L X I X.

Den Collecteur vande pontpenninghen / den twintichsten
penninck van sijnen ontfangt.

L X X.

De vijs ghecommiteerde totter collectatie vande bieraccijse / te weten / de dyp Collecteurs / den Contrerolleur /
ende den Clerck elck vijs^c. gulden.

L X X I.

Den Assistent vande Collecteurs op de voorz. bieraccijse /
v^c. gulden.

L X X I I.

Welcke gagien soo vande voorz. vijs ghecommiteerde /
als vande voorz. Assistent sullen worden verdeykt ouer de
dyp cassen der voorz. stadt / te weten / die vande domeinen /
die vande rentieren / ende die vande consomptie / midtga-
ders ouer het middelken vande Helmoesseniers voor soo
langhe t'selue tot hunnen behoeue sal worden gheconti-
nuert / naer aduenant ende proportie dat een negelyck in-
de voorz. accijsen en hoochelen vande bieren participeert.

L X I I I.

Ende hoe wel het afdoen vande xxv. stuivers op elcke
aeime witte bieren / ende van twelf stuivers op elcke aeime
vande tappers halue stuivers bieren / mitsgader s van ses
stuivers op elcke aeime vande poorters halue stuivers
bieren soude moghen subiect gheuen om de gagien der
voorz. vijs ghecommiteerde ende Assistent te verminde-
ren / soo sullen nochtans wt consideratie datmen verstaet
hunnen arbendt niet verlichte te zijn / de selue gagien wor-
den ghecontinueert.

L X X I V.

Sonder daer inne te begrijpen den loon aen henlieden
compe-

compterende ouer den nieuwe Staten impost / den welcken sy des euen wel sullen blijven behouden / midts daer wt iaelijcx latende volghen aenden eersten knape vanden comptoire vande bieraccijsse achtenveertich gulden / ende aenden tweeden knape tweendertich gulden.

L X X V .

Blyuende andersint de selue twee knapen / ende alle andere Officieren vande voorsz. bieraccijsse niet ghewoon zynde te participeren inden festichsten penninck vanden voorsz. impost / op hunne oude gagien.

L X X VI .

Den eersten knape vande voorsz. bieraccijsse voor d'niereken vande accijsse billetten xxvi. gulden.

L X X V I I .

De twee billetschrijvers vande bieraccijsse elck ij^c.l. guld.

L X X V I I I .

Den Assistent vande voorsz. billetschrijvers bouen syne gagien van seghelaer sal noch hebben voor soo langhe hy tot de selue assistentie gheempspeert ende by de gecommitteerde vande selue accijsse ghetrouwte ende dienstich sal bevonden worden I. gulden.

L X X I X .

De dyn ghecommittieerde vande derthienste biertonnes t'samen ix^c. gulden.

L X X .

Den Collecteur vande derthienste biertonne xxxvi. gulden.

L X X X I .

Den boeckhouder vande vryschippers bieren xxvi. gulden.

L X X X I I .

De ordinarije segelaers vande bieren binck der voorsz. stadt

stadt diemen voortgaen (soo verre die onbequaem waren gewest) sal latea upsteruen tot sessendertich ende voor d' admisie by den Thresorier present / die vande accisse sullen gherexaminate worden elck $\text{f}.xliij.$ gulden.

L X X X I I I.

Ende dit bouen de dyn hondert l. guldens/die iaerlijcer naer ouder gewoonte soos ouder hen als andere wt de casse vande consomptie verdeykt worden naer des eens ende des anders verdiensten/by interventie vande Thresoriers ende Rentmeestere.

L X X X I V.

Den wachter vande Capittelkelder soo wanner de wijnaccisse niet en soude verpacht worden $x.$ stup. daechs.

L X X X V.

De vier segelaers mede proeuers zynde elck $\text{f}.lxx.$ gulden.

L X X X VI.

De segelaers ende proeuers ouer t'visiteren vande onclare bieren diemen voert wt de brouwerijender voorz. stadt eenen haluen stupuer van elcke tonne.

L X X X VII.

De voorz. seghelaers voor pennen ende inckt naer ouder costumpe.

L X X X VIII.

Dies en sullen van nu voortgaen gheene der Ghecommitteerde vander stadt's bieraccisse noch oock henne Assistenten/ Seghelaers oft toesienders ouer de defraudatiën van dien/ vermoghen vande Brouwers t'ontfanghen/ te halen noch te doen halen eenighe drinckbieren door hen noch door nemant anders van hunnen t'weghen / onder wat pretext oft coleur t'selue mochte voortsgekeert worden/ op pene van meynedicheydt ende priuatie van hunne respectue officie, Maer soo verre de voorz. Gecommitteerde aende

aend voorsz. Brouwers deden eenighen extraordinarisen
dienst / t'ware int opsoeken vande veraccijsde bieren / op-
houden vande billetten vande tappers / oft andersintts/
sullen de selue daer af by de Brouwers in ghelde betaelt
woorden naer redene ende aduenant van hunnen arbeidt.

L X X X I X.

Den Collecteur vande halue bieraccijsse tot Austerweel
den sesten penninck van sijnen ontfanck.

X C.

Den Collecteur vande halue bieraccijsse tot Borgherhout
ij^c.gulden.

X C I.

Den Contrerolleur vande halue bieraccijsse tot Borgher-
hout ij^c.gulden.

X C II.

Den Collecteur vante brouwers gelt tot Borgerhout heeft
van elcken gulden eenen stupuer.

X C III.

Den Collecteur vande halue bieraccijsse tot Berchem / vante
hooch ende leech Kiel / Marckgrauenly / ende den
Mechelschen steentwech ij^c.lxv. gulden.

X C IV.

Den Contrerolleur vande selue accijsse ij^c.xxvi. gulden.

X C V.

Den Poortier van S. Joris poorte mede als toesiender
vande wtgaende ende incomende bieren xxvi. gulden.

X C VI.

Den toesiender ghecommiteert ouer de defraudatiën van-
de bieraccijsse ij^c.l. gulden.

X C VII.

Den Seghelaer toesicht neimende ouer de selue defraudati-
en lvi. gulden.

G Den

X C V I I I.

Den toesiender ouer de halue accisse vā Berchem/ t' hooch
ende leech Kiel/ Marckgrauelijc/ ende den Mechelschen
steenwech ij^c.l.gulden.

X C I X.

Den Segelaer vande bieren van Berchem ij^c.gulden.
C.

Den Segelaer vande bieren tot Burgerhout xiiij. gulden
C I.

De Poortiers aan de landtpoorten ouer het gade slaen
vande bieren comende van bumpten/ eenen stupuer van
elcke tonne.

C II.

Den billetmarkeerde vande bumpten bieren vij. gulden.
C III.

De vijs Poortiers vande lantpoorten voor d'ouerbringen
der reys-billetten vande wtgaende bieren eenen haluen
stupuer van elck billet.

C IV.

Den toesiender vande bieren comende upten casteele son-
der accisse te betalen I.gulden.

C V.

Den Collecteur vanden Kidder-thol ende geleide vanden
houte van des stadt's weghen ijij^c.gulden.

C VI.

Den Contrerolleur ijij^c.gulden.

C VII.

Den knape ij^c.gulden.

C VIII.

Den Collecteur vande Maelaccijsse ijij^c.gulden.

C IX.

Den Contrerolleur vande selue maelaccijsse oock ij^c.gulde.

Den

C X.

Den knape en billetschrijuer vande selue accisse jc. gulden.

C XI.

De wachters oft toesienders ouer de defraudation vande selue accisse hebben elck twee gulde ende thien stuivers ter weken/ende den eenen vande loopende wachters dyn gulden thien stuivers/ende den anderen dyn gulden ter weken.

C XII.

Den Collecteur des rechts vanden coophuse heeft den vierden penninck van sijnen ordinarien ontfanck/ende den thienden penninck vande waghe aldaer.

C XIII.

Den Collecteur vande Wullenlaekensnede genaemt het Halleken den vierden penninck van sijnen ontfanck.

C XIV.

De twee Wijnroeders/ soo wanneer de wijnaccisse soude worden ghecollecteert / ende andersint's niet / elck jc. gulden.

C XV.

Ende voor soo vele inder stades rekeninghen worden ghebrocht verschenden partijen van clepne oncosten/ ghe- daen by de voorz. Collecteurs/ Contrerolleurs/ ende an- dere ghecommiteerde/ sullen de voorz. Thesoriers ende Reutmeestere/ t'zn by accoorde oft andersint's/de selue on- costen sien te reduceren op sekeren iaerlijckschen tax/ die- men inde rekeninghen niet en sal moghen excederen.

C XV I.

Den stads ordinaris Aduocat / ende den Procureur die- nende binnen Antwerpen hebbē voor hunne wekelijcke comparitien op de Thesoriers camer/ende voor hunne

Sij ordz.

ordinarie vacatien elck xx. stuivers ter weken/maken-
de t'samen voor elck t'siaers lij.gulden.

C X V I I .

De twee Aduocaten van Brussel / zynnde in dienste der
voorz. stadt van Antwerpen / elck voor gagien ende
pensioen l.gulden.

C X V I I I .

Den Procureur Avoort tot Brussel/teghenwoordich die-
nende/worden iaerlijcks betaelt l.gulden.

C X I X .

Welcke l. gulden/ soo wanneer sijn pensioen sal comen
te vaceren/sullen worden verdenkt aen twee Procureurs/
diemē bevint aen de voorz. stadt noodich te zijn/te weten/
aenden eersten xxx.gulden/ ende anderen xx.gulden.

C X X .

Den Aduoact vanden grootē Kade tot Mechelen xx.gul.
C X X I .

Den Procureur aldaer x.gulden.

C X X I I .

Den Aduoact inden Kade van Vlaenderen x.gulden.

C X X I I I .

Den Procureur aldaer vi.gulden.

C X X I V .

De ses Medecijnen der voorz. stadt elck voor gagien x.
gulden.

C X X V .

Den Prelecteur vande Chirurgie l.gulden.

C X X VI .

De twee stads Chirurgijnen die oock moeten dienen in
noot van peste elck j. l.gulden.

C X X V I I .

De Medecijnen ende Chirurgijnen die iaerlijcx van stads
weghen

weghen visiteren de leprosen naer ouder costuyme/heb-
ben t'samen met de stadt's Conteroeede daer inne vace-
rende ouer de visitatie van elcken persoon ses stupuers.

C X X V I I I .

Den Pestprochiaen ter discretie vande Wethouderen.

C X X I X .

De Pestmeesters een oft meer ter discretie als voxe.

C X X X .

De knapen vande ghesonthent elck 1.gulden.

C X X X I .

Der stadt's Broevrouwe/ oock dienende in noot van peste/
ſ. xl.gulden.

C X X X I I .

Den Conchergie vanden Stadthupſe sal ghenieten ſijne
ghewoonlijcke emolumenten van brandt ende licht/
ſonder op den voorſz. stadhupſe eenighe wijnen te mo-
ghen vercoopen/ noch tafele oft ghelaghen te houden/
ende op ſulcke voordere instructie als hem by de voor-
noemde Wethouderen ſal worden ghegeuen / op penne
van te vervallen van ſijn officie.

C X X X I I I .

Den Conterolleur vanden houten Geckhof ende vande
materialen ende brandthout daer inne ende wt comen-
de ende gaende / op de lasten ende conditien hier beneden
te specificeren onder t'Capittel van branhouſ/ etc. iijf.
gulden.

C X X X I V .

De vier Erf scheiders elck viij.gulden x. stupuers.

C X X X V .

Ende den ousten Erf-scheder noch daerenbouen thien
gulden.

G iij

Den

Den Clerck vande boumeesters sal hebben voor gagien
achthien stuivers s'daechs sonder pet meer tot stadt
laſte te moghen pretenderen.

C XXXVII.

De twee meters vande lijnen elle elck I. gulden.

C XX XVIII.

De ses gheswoene stadt speel-lieden t'samen iiij. xv.
gulden rij. stuivers.

C XXXIX.

Den Poortier van t' Bierhooft xxvij. gulden.

C XL.

Den Poortier vande Werf-poorte xv. gulden.

C XLI.

Den seluen voor t'kerren vande vierschare vi. gulden.

C XLII.

Den seluen voor t'kerren van het Corps de garde aende
voorz. werfpoort x. gulden.

C XLIII.

Den brugsluiter van S. Peeters vliet/ende andere vlieten
lx. gulden.

C XLIV.

Den Poortier vant Steenencraenken x. gulden.

C XLV.

Den brugsluiter vande Rawaenschen vliet lxij. gulden.

C XLVI.

Den brugsluiter vanden Oosterschen vliet lxij. gulden.

C XLVII.

Den boomsluiter vande coorenvliet lxij. gulden.

C XLVIII.

Den brugsluiter vande hoterruine viij. gulden.

Den

C X L I X.

Den Poortier vande Slijckpoorte   xvi. gulden.
C L.

Den Poortier vande Koepoorte   iiiij. gulden xvi. stup.
C L I.

Den seluen voorz t'kerren van t'schof   vi. gulden.
C L I I.

Den seluen voorz t'kerren vande brugge vande Koepoorte
xxxi. gulden iiiij. stupuers.
C L I I I.

Den Poortier vande Kipdorp poorte   iiiij. guld. xvi. stup.
C L I I I I.

Den seluen voorz t'kerren vande brugghe dertich gulden/
innegaende naer d' aktijncheit vande weduwe vanden
lest-ouerledenen Poortier der voorz. Kipdorp poorte/
aen de welcke in plaetse van gagie sal warden gheconti-
nueert voor haer leuen opten voorsz. last/ het ghebruyck
van seker des stadt cleyn hups daer ontrent ghele-
ghen.

C L V.

Den seluen voorz t'kerren vant schof   vi. gulden.
C L V I.

Den Poortier vande Keysers poorte   x. gulden.
C L V I I.

Den seluen voorz t'kerren vande brugghe xxxi. gulden vier
stupuers.
C L V I I I.

Den Poortier vande Croonenborch poorte   viij. gulden.
C L I X.

Den seluen voorz t'kerren vande brugghe   liij. gulden.
C L X.

Den seluen voorz t'kerren vant schof   vi. gulden.
Den

C L X I.

Den ghene last hebbende vande merckt te kerren xxvi.
gulden.

C L X I I.

Den ketensluyter achter het stadhups viij. gulden.

C L X I I I.

De twee kaepmeesters elck l. gulden.

C L X I V.

Den Spypmeester vande oude stadt Ixij. gulden.

C L X V.

Den Spypmeester inde nieustadt Ixrr. gulden.

C L X V I.

Den Spypmeester tot Immerseele xx. gulden.

C L X V I I.

Den baecksetter oft tonnenman j^c. gulden.

C L X V I I I.

Den toesiender vande wegen ende herbanen inde Luptha-
ge/ende vant Keepken tot Waelhem t'samen ix. gulden.

C L X I X.

Den Horologiestelder op onser Lieuer Drouwen tozen j^c.
Ix. gulden.

C L X X.

Den bepaert op de clocken vanden seluen tozen xl. gulden.

C L X X I.

Den seluen voor het bepaerden vande Misse vande Hepli-
ghe Besnijdenisse / d'ry Coninghen / en de wekelijcke
woensdaechsche Misse x. gulden.

C L X X I I.

De Trompetters op dentozen elck j^c. vi. gulden. v. stup.

C L X X I I I.

De Trompetters vanden tozen voor d'lupden van de
Wachtclock t'samen xl. gulden.

Den

CLXXIV.

Den Luper op den tozen xxxij. gulden.

CLXXV.

Den poortclockluyer lxxij. gulden.

CLXXVI.

Voor edzucken van Stadts ordonnantien sal iaerlijcks
aenden Vorckducker woyden ghecontinueert de beta-
linghe van sijn pensioen van iijc. gulden.

CLXXVII.

Den knape op de Rentmeesters camere voor d'innen ende
vervoorderen vande hueren vande hupsen ende eruent
der voorz. Stadt ij. l. gulden.

CLXXVIII.

De knapen vande Nelmoesseniers t'samen ij. gulden.

CXLXIX.

Den Schoolmeester inde arme schole x. gulden.

CLXX.

Den knape vande Wijckmeesters l. gulden.

CLXXXI.

Den hoeck-houder vanden prijse vande granen viij.
gulden.

CLXXXII.

Den knape vanden Stadthupsse voor het afwezen der
kinderen vanden Stadthupsse x. gulden.

CLXXXIII.

Den Hupsmeester oft Concherge vanden dwinghupsse op
de lasten hier beneden te specificeren jij. ij. gulden.

CLXXXIV.

Den Scherprechter ij. gulden.

Cleedinghe vande ghene zijnde in stadts dienste.

I.

De cleedinge oft het tabbaertlaecken d'welck oock t'se-
vert eenighe iaren herwaerts ten respecte van ver-
scheyden officien ende diensten/ bumpt onsen consente oft
van onse voorzaten/ op hoogheren prijsse is gestelt geweest/
als den ghene begrepen inde vooß. oude ordonnantien/
sal voortgaen betaelt worden in ghelde aan de gene soo hier
naer volght.

II.

Den Marckgraue oft Schouteth voor zijn tabbaert laec-
ken lvi. gulden.

III.

Den Onderschouteth xvij. gulden.

IV.

Den Clerck vanden bloede x. gulden.

V.

De ses Hellebaerdiers vanden Schouteth/ mits dragende
der stadts luyzen elck xxx. gulden.

VI.

Den Amman lvi. gulden.

VII.

Des Ammans Langheroede xvij. gulden.

VIII.

De Borghemeesteren en Scheopenen elck xx. gulden.

IX.

De twee Thresoriers elck lvi. gulden.

X.

Den Kentmeester generael lvi. gulden.

Den

X I.

Den Gressier vande Thresoriers camere   xx. gulden.
X II.

De twee Pensionarisen elck   xxxviii. gulden x. stuivers.
X III.

De tweelf Raedtslieden vanden maendaechschen raet elck
xx. gulden.

X IV.

De vier Gressiers elck   xxviii. gulden x. stuivers.
X V.

De vier Secretarisen elck   xxviii. gulden x. stuivers.
X VI.

De vier Hooftmannen vande poorterije elck   xx. gulden.
X VII.

De sessentwintich Wijckmeesters elck   viij. gulden.
X VIII.

De vier Corteroeden elck   viii. gulden.
X IX.

De ses stadsboden elck   viij. gulden.
X X.

De twee Opperkeurnieesters elck   xx. gulden.
X XI.

De twee Keurmeesters vande steen/kareel/ende kalck elck
viij. gulden x. stuivers.

X XII.

De twee Keurmeesters vanden harinck elck   viij. gulden.
X XIII.

De twee Stapelmeesters vanden harinck elck viij. gulden
x. stuivers.

X XIV.

De twee Clercken vande examinatie der ghetupghen elck
xx. gulden.

H ij

De

XX V.

De twee Guldedekens elck	xx.gulden.
	X X V L
De twee oude Schepenen dienende op de Laeckenhalle/ elck	xvij.gulden.
	X X V I I .
De ses Audermans vande Laeckenhalle elck	xvij. gul- den.
	X X V I I I .
De twee Wardijns elck	xvij.gulden.
	X X I X .
Den Gressier vande Laeckenhalle	xvij.gulden.
	X X X .
De Peertser's ende staelders vande Laeckenhalle t'samen lxrij.gulden.	
	X X X I .
Den knape vande Laeckenhalle	xij.gulden.
	X X X I I .
De vier Weesmeesters elck	xxv.gulden.
	X X X I I I .
Den Gressier vande Weesmeesters xv. gulden xij. stup- uers.	
	X X X I V .
De Schepenen vande Penscamer elck	xvi.gulden.
	X X X V .
Den Gressier vande Penscamer	xij.gulden x. stupuers.
	X X X VI .
De twee Opperkerckmeesters elck	xv.gulden.
	X X X VII .
De vier dienende Kerckmeesters elck	xij.gulden.
	X X X VIII .
De vier Nelmoesseniers elck	xvj.gulden.
	De

XX X I X.

De vier Onderaelmoesseniers elck   viij. gulden.
X L.

Den Sangmeestere van onser L. vrouwen Kerche xvij.
gulden iiiij. stupuers.

X L I.

Den Organist aldaer   viij. gulden.

X L I I.

Den Schoolmeester   xij. gulden.

X L I I I.

Den Cleedermaker vande armen ende simpelen xxiiij.
gulden.

X L I V.

De simpelen salmen continueren te cleeden soomen voor
desen ghedaen heeft.

X L V.

Het bordueren vande Palluren vande Kerckmeesters ende
Aelmoesseniers ende vande cleedinghe der simpelen sal
betaelt worden naer ouder ghewoonte.

X L VI.

De ses stads Medecijnen elck   xv. gulden xij. stupuers.

X L VII.

De ses stads Chirurgijnen elck   xv. gulden xij. stupuers.

X L VIII.

De Stadts Proevrouwne   x. gulden.

X L IX.

De vier Erf-schenders elck   viij. gulden x. stupuers.

L.

De Dekens vanden Ouden voetboghe s^c. lxv. gulden xv.
stupuers.

L I.

De Dekens vanden Jonghen voetboghe   s^c. gulden.
H iij De

L I I.

De Dekens vanden Ouden hantboghe	j ^c . gulden.
L I I.	
De Dekens vanden Jonghen hantboghe	j ^c . gulden.
L I V.	
De Dekens vande Colouriers gulde	iij ^c . gulden.
L V.	
De Dekens vande Schermersgulde	ij ^c . gulden.
L VI.	
De Dekens van S. Lucas gulde	xij. gulden.
L VII.	
De ses stadt's speel-lieden elck viij. gulden xvij. stuivers.	

C A P I T. I I I.

Vanden sit gelde oft distributie van t'schotelken.

I.

Dat voortaen het sitgelt/d'welck naer ouder gewoonte den binnen Borghemeestere toestaet dagheleijc wt te repcken/niet en sal worden ghedistribueert/dan aende participanten datelijck opt stadhups present wesende.

II.

Wtghenomen datmen sal continuieren aen elck vande Pensionarisen in plaatse van t'voorz. Sitgelt iaerlijcks te betalen een hondert vijftich gulden / ende aen elck vande Greffiers ende Secretarisen vierenvijftich gulden ende vijftien stuivers naer ouder ghewoonte / ende dat ten aensiene van diuersche extraordinarise occupatiē de voorz. Pensionarisen/Greffiers ende Secretarisen overcomende in Stadt's saken.

C A P.

83

C A P I T . I I I I .

Vande expeditie van Collegiale acten ende
passeringhen inde Secretarie.

I.

Dat inder stadt's rekeningen sal ghemaectt worden
een besonder Capittel van t'ghene men ghewoon is
aen de Gressiers te betalen ouer d'expeditie van Collegiale
acten.

II.

Dat in saken van merckelijcker importantie/als de ge-
ne rakende d'administratie van stadt's goeden ende innec-
men/aenreerdinghe van processen/giftien/ende recompensen/
collatie van officien/deputatie van Commissarisen om
bypen de repsen / surseantie van executien / afdoen vande
selue surseantie/ende andere dierghelijcke/de voorz. Gres-
fiers egheene collegiale acten noch apostillen en sullen mo-
ghen wtgheuen / dan soo wanneer de resolutien dien aen-
gaende sullen ghenomen zijn by den meestendeel vande
Schepenen / oft ten minsten by seuen van dien / ende dat
sulcke acten oft apostillen voorts sullen moeten ghepara-
pheert worden by den binnen-Borghemeestere / oft in si-
ne absentie by den eersten Schepene / alles op pene van
meynedicheydt.

III.

Van welcke resolutien sal moeten ghehouden worden
particulier register/ met annotatie vande namen der ghe-
nen daer ouer present gheweest hebbende/ en t'selue register
telcken maendaghe in t'Collegie ouer ghebrocht / ende op
de taeffel gheleet worden om by eenen peghelycken vande
Wethouderen ghesien en ghelesen te moghen worden.

Sullen

IV.

Sullen oock de voorsz. Wethouderen ten eersten versien
soo op de vercoertinge ende moderatie vande geuytendeerde
vonnissen/als op het besnijden vande noodeloose termijnen
op de Kolle.

V.

Ende van ghelycken sullen de voorsz. Wethouderen
binnen veertien daghen naer de publicatie van dese Or-
dounantie schuldich zijn ordre te stellen in alder redelijck-
heyt op den tax vande passeringhen inde Secretarijen/der
voorsz. stadt/ten respecte soo vande Secretarisen/als van
hunne Clercken / ende by ghebreke van dien sal by onsen
Kade van Vhabant daer inne worden versien.

C A P I T . V.

Van reysen ende vacatien buyten de stadt ghedaen
by die vander Weth ende Stadtsboden.

I.

Dat niemant eenighe bumptenrep sen en sal mogen doen
ten laste der voorsz. stadt/sonder daer toe by t' Colle-
gie ghedeputeert te zijn / ende dat daer af wordē ghedepes-
cheert acte in behoorlijcke forme/ by ghebreke vande welc-
ke de vacatien van sulcke rep sen in rekeninghen niet en
sullen worden ghepasseert.

II.

Dat de voorsz. Wethouderen eghene Commissarisen
en sullen vermoghen te deputeren om bumpten te rep sen/dan
met voorgaende rijpe deliberatie ende kennisse van saken/
ende wt merckelijsken noot/ ghelyck wþ hun dat betrouw-
wen op hunne conscientien.

Dat

III.

Dat de Commissarisen oft ghedeputeerde der voorz. stadt vacerende brynten de selue binnen onsen lande van Brabant sullen hebben vier gulden daechs.

IV.

Ende vacerende brynten onsen lande van Brabant viij gulden daechs.

V.

Wel verstaende dat voor de daghen dat sy datelijck sullen repsen/ hun sullen gepasseert worden dobbele vacatien/ midts repsende viij. oft vij. mijlen elcken daghe / bouen t'recht van hennē daghelycksche comparitien.

VI.

Dat de selue Commissarisen brynten vacerende sullen thunnen laste moeten nemen alle huue montcosten/ende van ghelycken alle onkosten van vrachten/ wtghesondert de extraordinarie onkosten van waghenen ende peerden/ als sy subijtelijck in groter diligentie moeten vertreken/ ende ouercomen/sonder daer toe te kunnen ghebruycken de ordinarie commoditepten/in welcken ghevallen sy alsulcke nootelijcke extraordinarie onkosten van waghenen ende peerden sullen op hunnen eedt de stadt in rekeninghe mogen brengen/midts wdruckende de particuliere oorsaken.

VII.

Dat de Commissarisen der voorz. stadt / repsende naer Rijssel oft Dornick/ ende aldaer vacerende int ouerhooren vande rekeninghe diemen doet vande impositie op de slupsen oft reteneuen vanden Schelde hier bouen verhaelt/ sullen tot laste der voorz. impositie ghenieten hennē voorz. ordinarie vacatien/ sonder net anders oft meer te moghen possiteren tot laste der voorz. stadt.

VIII.

Maer sullen de voorz. Commissarisen schuldich zijn t'elcker wederkomste van hunne commissien / pertinent ende behoorlijck bescheet mede te brenghen vant slot der lester rekeninghe vande voorz. impositie / met alsulcke pennin-ghen als voor het contingent der voorz. stadt sullen comen te oueren/om al t'selue gheleuert in handen vanden Rentmeestere der voorz. stadt/bij hem daer af in syne rekening verantwoort te worden naer behoozen.

IX.

Dat de stadtghoden niet en sullen moghen wtgesonden worden sonder merckelijcke oorsaecke van stadt's dienste/ noch doock repsen met andere der seluer stadt's Commissarisen/ als Borghemeesteren / ten ware de Wethouderen midts eenighen vooralende noodd goet vonden t'selue somwilsen aen de Schepenen oft Pensionarisen te consenteren onder behoorlijcke acte/ende sullen de voorz. stadtghoden hebben naer ouder ghewoonte voor hunne vacatien achthien stupuers bouen hunne montcosten tot sechthien stupuers daechs.

X.

Datmen de voorz. stadtghoden egheene verschoten penninghen in rekeninghe en sal mogen passeren/ dan de gene diemien sal bevinden nootelijck gheweest te zijn tot hunne repse ende wes dien aencleeft.

X. I.

Dat alle de voorz. repsen ende vacatien soo bij de voorz. ghedeputeerde als bij de stadtghoden buntien ghedaen/sullen voortaen in rekeninghe moeten ghebrocht worden onder een Capittel/sonder andere dierghelijcke vacatien van nieus te moghen stellen onder eenich ander Capittel / t'zin van Commissarisen vanden Houe (soomen eenighe iaren her-

herw aerts bevint ghedaen te zijn) oft anderssints / op pene van radiatie.

XII.

Dat insghelijcr onder t'voorß. capittel van bumpten rep-
sen sullen in rekeninghe ghebrocht worden de vacatien
vande ghene bp erpresse ordonnantie vander weth gheem-
ployeert om de voorß. Commissarien inde affairen van
hunne commissien t'assisteren / soo wanneer den noodt des
sal comen te vereysschen / weder sulcke assistenten zijn in
stadts dienste oft niet.

XIII.

Dat de Conchergerie tot Brussel daer de Commissari-
sen der voorß. stadt worden gheriest van taessle ende lo-
gement / sal worden ghecontinueert / t'zyn inden hups daer
die nu is / oft andere datmen daer toe best bequaem sal vin-
den / mits aen de Conchergie iaerlijckr betalende de hups-
huere ende het wassen vanden lijnwate / ende niet meer /
sonder eenige banketten tot Stadts laste te mogē rekenen.

C A P I T . VI.

Van extraordinarise vacatien binnen
der stadt ghedaen.

I.

Dat inde voorß. rekeninghe onder een besonder capittel
van wtghueuen sullen ghebrocht worden alle de extra-
ordinarise diensten ende vacatien binnen der stadt tot haren
behoeue ghedaen / bp wien dat het soude moghen wesen.

II.

Dat egheene extraordinarise diensten noch vacatien in
rekeninghe en sullen ghepassert worden / tenzij dat blijske
Gij de

de selue ghedaen te zijn by laste/ende bevel der voorz. Wet-
houderen / oft wel vande Thresoriers ende Kentmeestere/
naer den episch ende ghelegenheit vander saken / ende dat
de specificarie van dier by niemanden der voorz. Threso-
riërs/oft Kentmeestere voor t'doen vande betalinge sullen
moeten ghevisteert/ende gheapprobeert worden soo sp van
eedt ende getrouwicheit schuldich zijn te doen ende te ver-
antwoorden.

C A P I T . V I E

Van betalinghe van Renten ende quijtinghe van dien.

I.

Dat den voorz. Kentmeestere egheene verloopen van
renten staende tot stadt's laste en sal moghen betalen/
dan mides overbryghen van goede ende behoorlycke qui-
tancie / inhoudende pertinente expressie sonder eenige co-
rectie oft rasure vande somme / ende voor welcken termijn
ende wt wat crachte / midsgaders vanden tijdt dat de be-
talinghe ghedaen wordt / welcke quitancien alrijdt wel
sullen bewaert worden tot stadt's onlastinghe.

II.

Datmen egheene lijfrenten en sal betalen/ ten zp dat by
authentijcken bescheede blicke van d'leuen des persoons
daer op de rente staet / ten tijde van t'verschijnen vanden
termijn daer af de betalinghe ghedaen wordt. Alles op de
pene dat den Kentmeestere sal betalen alsulcken interest/
als de stadt anderssints daer by soude comen te lijden.

Wat

III.

Dat den Rentmeestere sal ghehouden zijn op sijnen eedt
de pennighen ende innecomen gedestineert tot betalinghe
vande renthieren/ daer toe alleenlyk wt te repcken ende
temploperen / sonder die te moghen diuerteren tot eenighe
anders saken/ hoedanighe die souden moghen wesen / oock
met teghenstaende eenighe oordonnantie der voorsz. Wethouderen oft Thresoriers ter contrarien / op pene dat den
voorsz. Rentmeestere daer af sal verantwoorden in sijnen
epghenen ende particulieren name.

IV.

Ende om wech te nemen d' oorsaken vande menichvuldige
clachten dier tot noch toe voorgecomen zijn ouer de on-
gelysche betalinghe der achterstellen vande voorsz. renten:
Soo ist dat naer voorgaede ondersoek ende aduijs vande
voorsz. Wethouderen wp hebben geoordonneert gelijck wp
oordonneren by desen dat den Rentmeestere der voorsz. stadt
by tijden wesende sal schuldich ende ghehouden zijn voort-
aene eenen peghelycken/die met goeden titelle sijne renten
sal gheraken te manen/daer af telcken iare te betalen een
iaer verloops.

V.

Ende aen de gene diemen bevinden sal ten achterte te wesen
van tweelf tot achthien iaren opwaerts t'elcken iare
onderhalf iaer verloops.

VI.

Maer aen de ghene die datelijck sullen doen blijsken ten
achtere te wesen bouen de voorsz. achthien iaren sullen taer-
lijcx betaelt warden inden ghevalle als bouen t'elcken iare
twee iaren.

Iij.

Ende

VII.

Ende by soo verre namaels gebeurde dat de betalinge /
vande voorz. renten inder manieren voorz. ghedaen zijnde
alnoch eenige penninghen inde kasse van reductie quamen
te oueren/sullen de selue verstrekt ende geemptioneert wo-
den t'ware tot afquistinge vande renten oft innecoop ende
betalinghe vande verloopen van dien/ghelijck met aduijs
vanden eersten Thresorier ter stadt's profijte alderoorboor-
lijcke sal bevonden wordēn.

VIII.

Dat de voorz. Thresoriers ende Kentmeestere sullen de-
voor doen om alle de renten staende tot Stadts laste ten
behoeue vande Aelmoesseniers der seluer te brenghen in re-
keninghe onder twee oft dyn posten.

IX.

Dat den Kentmeestere oft sijne Clercken voortaen niet
en sullen moghen coopen oft vercrijgen eenighe renten oft
verloop van dien tot stadt's laste directelijck oft indirecte-
lijck/door hen selue/ hunne vrouwen/kinderen/oft andere
derde personen/op pene van priuatie van hunne officien/
noch dock aennemen eenighe procuratie om de voorz. ren-
ten te ontfangen/t'ware op hen seluen/hunne Clercken oft
Commissen/ende soo verre sp eenighe ghecocht oft vercre-
ghen hebben/dat sp sullen ghehouden zijn sonder eenich
westel de selue te comen aensegghen midtsgaders den prijs
van dien.

X.

En sullen dock de voorz. Kentmeestere ende sijne clerc-
ken ouer de betalinghe vande voorz. renten oft verloopen
vandien niet vermoghen de goede lieden pet af te epischen/
noch

noch dock af te nemē by hen seluen / hunne vrouwe oft kinderen / t'ware onder t'pretext van anticipatie ende verschiet van ghelde oft andersints / ma er sullen euen wel gehouden zijn de renthieren te gerieuwen op hunnen eedt ende getrouwicheydt/in conformiteyt vanden voet hier bouen gheprescribeert.

X I.

Dat de Thresoriers ende Rentmeestere van stonden aen sullen besorghen dat inde cohieren der Stadts renten ende rekeningen der seluer sullen worden gestelt de namen ende toenamen vande personen teghenwoordelijck de renten hessende/ende t'selue t'elcker veranderinghe vande renthers in toccomende tijden te continueren.

X I I.

Voorz alsdoomen verstaet dickwils frauden ende abusen ghecommiteert te zijn onder t'pretext van penninghen gheleent wt de kasse vande domeynen aen de ghene vande renthieren/soo willen en ordonneren wyp dat van nu voort aen alle alsulcken leeninghen sullen moeten cesseren/ende dat daer af noch ontfanck noch wtgheuen in rekening en sal moghen ghemaectt worden/op pene van radiatie.

X I I I.

Maer indien de voorz. kasse vande domeynen quame t'oueren/sal d'ouerschot moeten verstreckt worden tot los singhe vande renten / daer mede de selue domeynen belast zijn. Alle de welcke ghelost zynne/sal d'ex crescentie van d'innecomen der voorz. domeynen worden bekeert tot los singhe van andere der Stadts renten.

X I V.

Dat soo wanneer den Rentmeestere eenighe penningen in

in wtghesen sal brenghen/ ouer gheloste ende afghequeten
renten/ soo sal hy schuldich zijn nessens de quitancie ouer te
legghen d' originele constitutie brieuen om ghekasseert te
worden naer behoozen.

X V.

Dat in ghevalle eenighe renten staende tot stadt's laste/
oft welde verloopen van dien by de rentheffers worden
verhandelt oft vercocht/ en sullen de voorz. Wethouderen/
Thresoriers / ende Rentmeestere niet naerlaten de selue te
calengeren ende vernaerderen/ soo verre sy daer aen bevin-
den merckelijck profijt.

C A P I T. VIII.

Vanden incoop ende distributie van branhouit,
kolen, ende licht.

I.

Dat voortgaen den incoop van branhouit / colen/ ende
keerssen sal moeten gheschieden ten bequamen tijde
ende sapsoene/ter interuentie vanden eenen Thresorier oft
Rentmeestere / die hen alvozen vanden prijsse neerstelijck
sullen informeren/ ten epnde den seluen incoop gheschiede
tot meesten profijte der voorz. stadt.

II.

Dat de voorz. Thresoriers ende Rentmeestere ouer den
incoop ghestaen hebbende sullen schuldich zijn ten eersten
op de Thresoriers camer daer af relaes te doen / ende den
seluen by den Gressier te boecke doen stellen/ om in confor-
mitopt van dien d' ordonnantie van betalinghe daer naer
ghemaect te worden,

Dat

III.

Dat den Contrerolleur vanden houten Geckhof / ende
vande Stadts wercken sal gehouden zijn pertinente noti-
tie ende lijste te houdē / soo van alle de voorz. incoopen / als
vande leueringhen diemen daer wt sal doen / om alsoo se-
kerlijck te weten waer toe al t' selue verstrekt wordt / ende
voorts daer af alle dyp maenden te maken eenen staet / ende
den seluen ouer te brenghen in handen vande voorz. Thre-
soriers ende Rentmeestere / op pene van priuatie van sijn
officie / indien hy des behoorlijck ghemaent zijnde bleue in
ghebreke.

IV.

Ende op dat inde wtleueringe vant voorz. branthout /
kolen / ende licht mogen verhoet worden alle excessen ende
confusien: Soo is onsen wille / datmen ten eersten vanden
tax der voorz. leueringhe sal maken te accorderen met de
Accisenaers / seghelaers / ende alle andere comptoiren / met
de welcke dien aengaende tot noch toe egeen accoort ghe-
maeckt en is / oft wel datmen met hen sal ouercomen /
midts sekere sommen van penninghen te betalen in plaatse
vande voorz. leueringhe.

V.

Dat de sommen van penninghen alreede toeghevoeghe
aen de ghene accoort ghemaect hebbende / sullen iaerlijcx
worden betaelt soo hier naer volght.

VI.

Te weten / de vier Secretarisen der voorz. Stadt voor
hunnen brandt ende licht t'samen xx. gulden.

VII.

Die vande Watermeulenbrugghe t'samen xvi. gulden.
R De

V III.

De Cnijpers t'samen	xvi. gulden.
I X.	
D'ambacht vande Schippers	xvi. gulden.
X.	
De negen stads Portiers t'samaen	lxij. gulden.
X I.	
Dies sullen de voorsz. Portiers schuldich ende ghehouden zijn het ordinaris hout ende licht aen de Guldebroeders ende Borgherlycke wachten dagelijcks getrouwelijck wt te repcke sonder daer af yet tot henwaerts te behou- den/op verbeurte van henne officien.	
X II.	
De Proevers vande bieren op de Cisternebrugghe	xxij.
gulden.	
X III.	
De Seghelaers vande dyc brouwerijen inde nieustadt aen den Ancker	xij. gulden.
X IV.	
De Seghelaers vanden Koulwaenschen Oliet	xxij. gulde.
X V.	
Den Seghelaer tot Borgherhout	xij. gulden.
X VI.	
Den Seghelaer tot Berchem	xij. gulden.
X VII.	
Den Leueraer van brandthout aen de Beghijnepoorte	
vij. gulden.	
X VIII.	
Den Scherprichter	xvi. gulden.
X IX.	
Dat niemandt vande Borghemeesteren / Schepenen / Thresoriers / Kentmeestere noch andere zynde in Stadts dienste.	

dienste en sal geoodloft zijn van nu voortgaen eenich branckhout/kolen/oft keerssen te genietē ten laste der seluer stadt/ onder wat schijn oft verwe datmen de contrarie soude wilken pretenderen.

XX.

Ende voorzoo vele wyp onderricht zijn dat by sekere Collegiale acte vanden 7 Januarij 1615 In plaetsche oft onder t' pretext van eenich einolument vanden branckhout eersten Thresorier soude toegevoedcht zijn hondert gulden/ den tweeden Thresorier t'sestich gulden / ende den Rentmeestere ghelyck t'sestich gulden t'siaers / soo verclaren wyp dat de selue acte als ghemaectk bryten onsen wille ende conseente sal wesen sonder effect: Verbiedende wel expresselijck de voorz. Thresoriers ende Rentmeestere onder t' decksel van dien tot laste der voorz. stadt niet te epsschen.

XXI.

Dat van nu voordaeene niemant hem en sal mogen verhoederen aen eenige particuliere persoonen/ t'ware vande Magistraet oft andere/ wien voorz. houten Peckhof te vercoopen eenich branckhout noch andere materialen/ hoedenich die mochten wesen/ wtgenomen refus van caussijc oft diergelycke der stadt niet dienstelijck wesende/ op pene dat de gene sulcr doende sullen daeromme vervallen van henne officien.

XXII.

Dat onder dit Capittel oock sullen in wtgheuen ghebrocht worden alle de onkosten van vrachte ende arbechtsloon van branckhout/ kolen/ ende licht/ daer af den voorz. Contrerolleur insghelyc sal schuldich zijn te houden pertinente noticie.

It ij

Dat

X X I I.

Dat tot dien onder dit capittel sulken ghebrocht worden
de keerissen die ten behoeue vande guldene ende Stadghuysse
iaerlijcx worden gheleuert by den Conchergie vanden sel-
uen Stadthuysse / die van syne wtleueringhe sal schuldich
zijnen epnde vanden iare te gheuen pertinente rekeninghe.

X X I V.

Datmen voortgaen niemanden tot stadt koste en sal la-
ten volghen eenighe torssen/hachen / noch wasse keerissen/
ten ware in processien ende Missen daermen sulcx van outg-
ghewoon is te ghebruycken.

X X V.

Dat allen het was ten behoeue vande stadt gheleuert/
sal oock ghebrocht worden onder dit capittel van wtgeuen
inde rekeninghe vande domennien / sonder daer af wtge-
uen te maken in andere rekeningen/op pene van radiatie.

C A P I T . I X .

Van oncosten ouer den dienst vander H.Misse.

I.

Datmen den Prior vande Vrouwebroeders der voorz.
stadt/ouer ende ten cause vanden dienst der H.Misse/
die daghelycx by een der Religieusen van t'voorz. Klooster
in t' collegie der voorz. Wethouderen wort gecelebret/sal
continueren te betalen t'elcken iare hondert gulden.

II.

Dat bouen dien aenden Religieus celebrant vande selue
Misse sulken gegenen worden voor een kaplaecken t'siaers
vierentwintich gulden.

Ende

III.

Ende aenden genen die de Ornamenten gade staet/ende
de Missie dient iaerlijcx thien gulden.

IV.

Datmen oock tot den dienst der H. Missie vande dyn
Kouinghen sal continuieren iaerlijcx te betalen vierentwintich
gulden.

C A P I T . X.

Vande Boumeesters, Materialen, Stadts-wercken
ende t'ghene daer aencleeft.

I.

Dat d'officien vande twee Boumeesters der voorz.
stadt sullen voor alsnoch worden ghecontinueert / de
welcke ordinaerlijck sullen dienen twee iaren / ende ten
epnde van elcken iare den eenen afgaan die langst sal ghe-
dient hebben om eenen anderen bequamen persoon te stel-
len in sijn plaetse.

II.

Dat de voorz. Boumeesters als dienende sonder staen-
de gagien sullen ter expiratie vande twee iaren van hunnen
dienst worden vereert met eene tamelijcke recompense / ter
discretie ende moderatie der voorz. Wethouderen / Thre-
soriers / ende Rentmeestere / behoudelijck dat de selue re-
compense niet en sal mogen excederen de somme van hon-
dert vijftich gulden eens.

III.

Sal van gelijcken voor alsnoch worden ghecontinueert
d'officie van clerckschap der voorz. Boumeesters / met ga-
gien van achthien stupuers s'daeghs / midts bp hem hou-
ende

R ij

dende

dende goede ende ghetrouwte notitie van alle der stadt's wercken / stoffen / ende materialen / midtsgaders vande dach-hueren vande wercklieden ende arbeiders.

I V.

Dat den Contrerolleur vanden Eeckhof sal schuldich zijn van ghelycken pertinente contrerolle te houden van alle de voorz. stoffen ende materialen.

V.

Dat de voorz. dach-hueren volgende de notitie by den Clerck daer af gehouden / sullen wekelijck betaelt warden by oxdonnantie vande Thresoriers ende Kentmeestere / na dien sp de selue notitie ende specificatie met interuentie van de Boumeesters sullen ouersien ende geteekent hebben.

VI.

Datmen voortgaende waghen ende kerre vrachten/die van stadt's wegen sullen moeten gedaen warden / sal besteden ten minsten prijsse van dyp tot dyp iaren.

VII.

Dat van nu voortgaen niet en sal geoorloft zyn te maken eenighe merckelijcke nieuwe stadt's wercken van groter importantie/sonder onse voorwete ende consent.

VIII.

Dat doock de voorz. Boumeesters egeenderhande nieuwe wercken en sullen moghen doen maken sonder voorgaenden aduijse ende consent vande Borghemeesters/ Schepenen/Thresoriers/ende Kentmeestere.

IX.

Dat de selue Thresoriers ende Kentmeestere op hunnen eedt sullen hebben te resolueren oft de stadt's wercken/dier souden

souden mogen verballen te maken / niet beter ende profijtelijcker en souden geschieden by bestedinghe/als by dachhueren.

X.

Ende in ghevalle van bestedinghe/sal de selue by aduijse vande Wethouderen ter oordonnantie vande voorz. Thresoriers ende Krentmeestere worden wtgeroepen / ende daer naer openbaerlijck metter berrender keersse wtghegeuen/ ende ghelaten aen den genen minst daer van nemende.

X I.

Dies sullen eerst ende voor al by de voorz. Wethouderen/ Thresoriers/ en Krentmeestere gemaeckt worden goede cedulen ende schriftelijke instructien / begrijpende alle de voorwaerden ende conditien vande bestedingen / ende wat stoffen ende materialen inde voorz. wercken sullen ghebeschikt worden.

X II.

Dat den genen de bestedingen ten minsten prijsse aennemende sal gehouden zyn daer voort te stellen sufficiente caustie/sulcke als d'werck vereysschen sal : Ende d'werck volmaeckt zynnde sal t'selue ghementen ende gevisiteert worden by geswoene Erf schependers ende meters/ niet suspect wessende van eenich verstant met de wercklieden te hebben/al eerm den voorz. aennemer sijne leste betalinge doen sal: Ende tot deser oorsake sal bnder stadt tot al sjan onderghouden worden een derdendeel vanden prijsse der voorz. bestedinghen.

X III.

Sonder darmen de selue bestedingen sal doen met groote ghetalen oft stucken / maer eer met cleynen ghetale van roeden/ten minsten prijsse dat moghelyck wesen sal.

Dat:

X IV.

Dat de voorz. Thresoriers/ Kentmeestere/ ende Boumeesters scherp toesicht sullen nemē ten epnde de conditien vande voorz. bestedingen wel ende puncuelijck by de aennemers wozden naghecomen/ sonder de selue eenichsins te bryten te gaen/op de penen die inde voorz. instructien dien aengaende sullen ghestelt wozden.

X V.

Datmen egeene der voorz. bestedingē den Kentmeestere en sal passeren in rekeninghe/ dan by ordonnantie vande Thresoriers de selue bestedinghen met de instructien ende voorweerden van dien te vozen gheweertende gheweertende hebbende.

X VI.

Dat ten minsten tweemael t'siaers de Thresoriers/ Kentmeestere/ende Boumeesters met de mesters meesters sullen de Stadt omnevaren ende visiteren de kaeyen ende vlieten aen den waterkant/ midtsgader s oock ondervaren de brugghen bouen de rupen binnen de Stadt om alle inconuenienten daer doze te weiren / ende alles te repareren ten minsten koste.

X VII.

Datmen ordinaerlijck voor de Stadt niet en sal mogen metsen/dan van half Meert tot half October.

X VIII.

Datmen voortaeint uptgeuen vande rekeninghen sal moeten maken distincke Capittelen van elcker soortte van stoffen ende materialen voor de Stadt ingecocht/midtsgaders vande vrachten van dien/ ende voordts vande daghueren der wercklieden ende arbeiders / ende oock vande bestedingen/elck op t'sijn/sonder d'ene partijc met d'andere te moghen mingelen in eenigher manieren.

C A P.

C A P I T . X I .

Oncosten van schrijuen , copieren , extraheren ,
ende authentiseren voor de Stadt ghedaen.

I.

Dat d' oncosten van t' ghene de Stadt sal hebben doen
schrijuen/copieren/extraheren/ende collationneren oft
authentiseren tot haren dienste/sal worden gebracht onder
een besonder Capittel.

II.

Datmen de selue oncosten in rekeninge niet en sal pas-
sen/ by soo verre die niet en zijn ghedaen niet voorgaenden
consente vande Weyouderen/Thresoriers/ oft Kentmees-
ters/ende namaels by hunne ordonnantie van betalinghe
geapprobeert/ goet ghemerck nemende dat sy niet en doen
betalen t' ghene die vande Thresoriers ende Kentmeesters
cameren ter causen van hunne officien schuldich zijn voor
de Stadt te schrijuen sonder voorderen loon.

III.

Dat onder dit Capittel oock sullen ghebracht worden
d' oncosten vante schrijf-pampier ende parchement/ ten be-
hoeue der voorsz. Stadt gheleuert/midtsgaders vante binden
vante boecken.

C A P I T . X I I .

Oncosten van Processen.

I.

Datmen van mi voortaen onder een distinct Capittel
van wtgheuen sal stellen alle onkosten taeckende der
stadts processen/soo wel van vacatie van Commissarisen/
L rapport-

rapportgelden/rechten van segelingen/ rechten van Gref-
fiers ende Secretarisen/als vā salarisen ende vacatien van
Adiudacaten/Procureurs/ende Deurweerders/met alle an-
dere daer af dependerende / ende namentlyck oock van
Schrijftueren by de Pensionarisen oft andere zijnde in
stadts dienste inde voorz. processen ghemaect.

II.

Dat de voorz.onkosten niet en sullen worden gepasseert
in rekeningen/sonder exhibicie van acte Collegiael daer af
gheerpedieert / die bouen de signature vanden Greffier sal
moeren gheteekeant zijn by den genen/die wt laste vander
weth de specification vande selue onkosten sal hebben gev-
streert/ende na syne conscientie ende ghetrouwicheyt ghe-
approdeert.

III.

Dat de Aduocaten ende Procureurs der voorz.stadt/soo
binnen als buxten de selue dienende / sullen schuldich zijn
t'elcken iare ouer te geuen staet ende rekeninghe vande sa-
larisen vacatien ende verschoten penningē/die sp tot stadts
laste sullen hebben te pretenderen / op pene van daer af te
verwallen / sonder datmen hen de selue naermaels sal mo-
ghen goet doen in eenigher manieren.

IV.

Dat na de Publicatie van dese ordonnantie sal ten eer-
sten gemaect worden eenen generalen staet ende liste van
alle de processen/die de voorz.stadt heeft hanghende onbe-
slist/voor wat houen/raden/oft gerichte dat het ware/ende
dat de selue liste voortgaen t'elcken iare coets naer t'versetten
vander weth sal worden vernieuwt / om dien volghende de
processen te doen gade slaen ende wel besorghen.

Dat

V.

Dat inde voorz. processen voorzaen egheene resolutien van gewichte ende importantie en sullen mogen genomen worden/dan by de voorz. Wethouderen Collegialijck vergadert zijnde / sonder t'selue te laten staen opt particulier goedduncken vande Pensionarisen.

VI.

Datmen van ghelycke egheene nieuwe processen en sal mogen beginnen noch intenterē/sonder expresse voorgaende resolutie der voorz. Wethouderen / Thresoriers / ende Krentmeestere collegialijck vergadert zijnde / ende dat van d'een ende d'ander blijske by acte.

VII.

Dat de voorz. Wethouderen niet en sal gheoorloft zijn ten coste der voorz. stadt aen te nemen noch te vervolghen eenighe processen van particuliere Gulden/ambachten/ost neeringen/noch gelt van stads weghen daer toe te contribueren/ ten ware niet onsen voorgaenden consente / maer sullen hen daer inne moghen voeghen/des versocht zijnde sonder der Stads laste ost cost.

VIII.

Ende sullen voorts alle neerstichept ende be quame de vooren doen om door goede remonstrantien ende middelen van accorde by Commissarisen wter weth/te lissen ende af te legghen alle questien ende gheschillen/ die tusschen de voorz. Gulden/ambachten/ost neeringhen d'een teghens d'ander soude moghen rissen/sonder de selue daeromme te laten comen in processen/ist doenlyck.

IX.

Dat de Thresoriers ende Krentmeestere neerstich devoor
Lij su llen

fullen doen ten eynde de Pensionarisen der seluer Stadt besoighen dat alle kosten vande processen tot voordeel der voorsz. Stadt ghewesen/ oft namaels te wiesen/ werden getaxeert ende inghevoerd/ ende dat daer af ontfanck inde rekeninghe ghemaeckt werde.

X.

Datmen onder dit Capittel oock sal brenghen in wtgeuen alsulcke onkosten/ alsser souden moghen voorvallen ouer d'exercitie ende Administratie vande instittie criminele vant Kiel/ende dierghelycke.

C A P I T . X P I I .

Van cleyne oncosten die den Rentmeestere plach te verschieten.

I.

Alsomen bewint dat de Rentmeesters der voorsz. stadt voor desen ierlijcer in rekeninghe ghebrocht hebben merckelijcke groote sommen van wtgeuen/ als tot tweelf hondert gulden ende meer/ by specificatiën van cleyne onkosten by hen verschoten/ soo sy senden/ daer onder menge lende vele partijen aen verschepden persoonē wtgerepikt/ ouer diensten ende vacatien/ die sy van ampts ende officie weghen schuldich zijn te doen: Soo verbieden ende interdiceren wy by desen datmen voortaan de voorsz. onkosten niet meer in rekeninghe en sal mogen brengē noch passeren.

II.

Ende ofter occasien voorvielē/ dat den Rentmeestere by ordonnantie der voorsz. Wethouderen eenige extraordinaire oncosten soude hebben te betalen/ soo sal hy daer af acte nemen:

nemen/ende elcke partijē brenghen onder haer behoorlijck Capittel van wtgheren.

III.

Wtgenomen post van brieuen oft diergelicke clepnic-
hēt niet excedende dyp guldens/ daer van men de reke-
ninge sal laten houden by eenen vande Rentmeesters kna-
pen/die t'selue daer naer onder pertinente specificatie/ ende
op sijnen eedt aenden Rentmeestere sal ouergheuen om in
eenen post in rekeninghe ghestelt te wōzden.

C A P I T . X I V .

Oncosten van Stadts Ommeganghen.

I.

Dat voortaen alle d'oncosten vande Ommegange van
Sinren/ende van onser L. Vrouwen fullen in reke-
ninge moeten gehocht wordē onder een besonder Capittel
van wtgeuen/met de vereeringen die somwijlen van stads
wegen worden gedaen aan de camers van Rhetorijcke/tot
subsidie van eenighe spelen ende comedien by hen ten tijde
vande voorz. Ommeganghen gheerhibeert.

II.

Datmen egheene nieuwe wagens/ noch andere nieuwe
wercken van grooten koste en sal moghen doen maken om
inde voorz. Ommegangen te vertoogen/sonder voorgaen-
den aduijse ende consente der voorz. Wethouderen.

C A P I T. X V.

Van maeltijden en de banquetten.

I.

Datum egeene maeltijden/banketten/noch ghelagen tot laste der voorsz. Stadt voortaan in rekeninghe en sal mogen passeren/onder wat pretext dat het soude mogen zijn/wt genomen de gene hier onder ghespecificeert.

II.

Te weten den maeltijdt diemen iaelijcr ghewoon is te houden ten tijde ende ter oorsake van t' vernieuwen vander weth.

III.

De maeltijdt diemen gewoon is te gheuen aende xxvi. Wijckmeesters elcken iare/als den kense wordt ghedaen vande gene diemen ouerseint voor den toccomenden Maagistraet/ getaxeert op lxxij. gulden.

IV.

De maeltijden diemen iaelijcr aende voorsz. Wethouderen gewoon is te geuen op de Sintren ende Samis peerdemercten/elcken van dien getaxeert op xxx. gulden.

V.

De maeltijt toeghevocht aan de Commissarisen interuenierende ouer de iaelijckste visitatie vande leprosen/ ghetaxeert op xlviij. gulden.

VI.

De maeltijt diemen iaelijcr schenkt aende Sangers van onser L. Drouwen Kercke/ tot vereeringe van hunnen feestdach van S. Cecilia/getaxeert op xxx. gulden.

VII.

De drey onbijsten diemen ten tijde vande twece stadt omweganghen ende vande Processie vanden H. Sacramente plach

plach te geuen aenden Capellaen zijn gheredimeert in als
ter somme van ses gulden t'siaers.

V. III.

De dyn andere onbijten diemen ten seluen tijde plach te
geuen aende simpelen/zijn geredimeert tot xv. gulden voor
elcke rensche maetende t'samen xlv. gulden t'siaers.

IX.

De voorz. wethouderen zijn ghewoon totten maeltijdt
van heurlieden Broederschap vande h. Besuijdenisse te
gheuen iaerlijcx een arme wijsn/ d'welckmen sal moghen
continueren.

X.

Soomen oock sal moghen continueren de betalinge van
lxrvij. gulden ses hien stupuers / diemen naer ouder co-
stypme iaerlijcker wtrepekt aan de Hoofdmannen vande
poorterij voor hun swicker.

X I.

Dan gelischen salmen continueren de Seghelaers eens
t'siaers op hunne vergaderinge/ als hi verset wordē/ te ver-
eeren met xxvij. gulden: Midsgaders de wachters vande
maelaccijsse oock op hunne vergaderinhe met xvij. gulden.

X II.

Ende aengaende de maeltijden/ diemen somtijds by
voorvallende occasie ende by resolutie der voorz. Wethou-
dereen soude moghen presenterē aan ons/aen de Princen van
onseren bloede/ oft aan andere groote Princen ende landes-
Heeren / sullen d'oncosten van dien met de ghene van alle
d'andere maeltijden hier bouen gespecificeert moeten ghe-
brocht worden onder een besonder capittel van wtgeueen/
sonder niet anders daer mede te moghen mengelen/op pene
van radiatie.

C A P I T . X V I .

Van Aelmoessen.

I.

DE Cellebroeders der voorz. stadt sal iaerlijcx betaelt worden de somme van achtentseuentich gulden voor lij. veertelen cozens tegen dertich stupuers de veertele.

II.

Ende de selue voor achtentseuentich tonne half stupuers bier de somme van xciij. gulden ende twelf stupuers/ alles naer ouder ghewoonte.

III.

De moeder ende Religieusen vande Swertsusters hebben twee veertelen rogge ter weke/ daer voor hun iaerlijcx wordt betaelt naer ouder costypme de somme van hondert sessenviiftich gulden.

IV.

De selue voor hondert vier tonnen half stupuers bier iaerlijcx hondert vierentwintich gulden festhien stupuers.

V.

De selue in plaatse van twee voederen houts iaerlijcks achthien gulden.

VI.

Ende nopende alle voorder aelmoessen ende subsidien te geuen aen Kercken / Cloosters / Collegien / ende andere pieuse plaatzen/ alsoo die by de leste rekeninghe wordē bevonden al te samen te beloopen tot seer groote sommē/ sullen de selue voortgaen gegeuen ende wtgedeelt worden met sulcker discretie ende moderatie dat de voorz. stadt daer by niet te seer en worde belast / ende sonder datmen die sal moghen trecken in consequentie.

Datmen

Datmen oock egeenderhande aelmoessen en sal moghen
brenghen in rekeninghe/dan onder een capittel van wtge-
uen inde rekeninghe vande domeynen.

C A P I T . X V I I .

Schenckwijken diemen ghewoon is te presenteren
aen notable persoonen binnen der stadt comende.

I.

Datmen de Heeren ende principaele Officieren soo
vremde als inlantsche binne der voorsz. stadt comen-
de sal mogen vereeren met schenckwijnē/tot sulcker quan-
titept als de voorsz. wethouderē volgende d'oude gewoon-
te / ende ghelegenheitpt vander sake sullen goet vinden/
sonder daer inne te committeren eenighe excessen.

II.

Dat vande selue schenckwijken sal gemaecth wordē een
besonder Capittel van wtgheuen inde voorsz. rekeninghe
vande domeynen/sonder daer mede te mingelen eenige an-
dere schencken/gratuitepten/oft recompensē/op pene van
radiatie.

III.

Dat den Conchergie vanden Stadchupse inde specifi-
catie vande voorsz.schenckwijken niet en sal mogē brengen
eenige groote partijen / als van eene aeme oft halue aeme/
maer sal inden text vande rekeninghe int particulier moe-
ten wtghedzickt worden aen wien de selue schenckwijken
zijn gegeuen/in wat quantitepten/ ende wannier/ op ghe-
lijcke penen van radiatie.

Van extraordinarise giften, vereeringhen,
ende recompensen.

I.

Ghemerckt dat soo by de visitatien vande acteboecken
ende rekeningen der voorz. stadt/ als andersintz is
bevonden datmen voor desen in t' stuck van extraordinarise
vereeringben/ giften/ ende recompensen van weghen der
seluer stadt gedaen niet en heeft ghehouden sulcken schick
ende reghel alsser was vereyght: Soo ist dat w^p om dien
aengaende af te sijden alle oorsake van abusen/ ende des
niettemin de voorz. Wethouderen te laten eene redelijcke
faculteit ende dispositie om upten innecomien der voorz.
stadt naer hunne ghetrouwicheden ende conscientie onder-
tusschen niet wijnen oft andere schencken te moghen ver-
eerden ende recompenserend de personen teghens de voorz.
stadt sulcx verdient hebbende/ ende vande welcke s^p merc-
kelijke diensten ende voordeelen soude staen te verwach-
ten/hebben ghepermitteert / ende permitteren by prouisie
tot onsen wederroepen dat de voorz. Wethouderen sullen
vermoghen extraordinarise vereeringhen/ giften/ ende re-
compensen t' elcken iare te doen als bouen totter somme
vermelt inde particuliere acte hen dien aengaende by ons
ghegeuen/wel min/maer niet meer/ in eenigher manieren
sonder onsen expressen consente/ende dit op conditie dat s^p
dien aengaende sullen obserueren de pointen hier naer vol-
ghende/ende anders niet.

II.

Te weten/ dat de voorz. extraordinarise vereeringhen/
gif-

giften/ noch recompensen niet en sullen moghen gheaccoedeert noch ghegheuen worden/ t' ware bp acte oft apostille/ aen wien dat het soude moghen wesen / dan bp Collegiale resolutie ter interventie van beyde de Borghemeesteren/ ende vanden meestendeel der andere Wethouderen/ Thesoziers/ende Kentmeestere/ende midts daer af notitie houdende als voorz.

III.

Datmen vande voorz. vereeringhen/ ghiften/ ende recompensen sal houden particulier reghistere/ met expressie vande namen ende toenamen der Wethouderen ouer de voorz. resolutie ghestaen ende ghestempelt hebbende.

IV.

Dat vande selue ghiften ende recompensen t'elcker ten se sal moeten gemaectt worden Collegiale acte/ inhoudende de namen ende toenamen vande ghene aen wien die sullen ghedaen worden/ midtsgader s de redenen ende consideratiën die de voorz. Wethouderen daer toe sullen hebben ghemouert.

V.

Sonder datmen voortaen aen remanden sal moghen last gheuen van eenighe penninghen te distribueren aen personoen oft om redenen de weth bekent / maer sal alles bpder acte int particulier moeten verclaert worden.

VI.

Dat soo wanneer de Wethouderen remanden souden willen toeschicken ghiste oft recompense / excederende de somme van ses hondert gulden/ t'selue niet en sal moghen gheschieden sonder voorgaenden aduijse ende consente van de twee andere ledē der voorz. stadt.

Mij

Datmen

V I I .

Datmen de voorz. ghiften niet en sal passeren in rekeninghe ten zp dat blycke by affirmatie vande twee personen/ dat die datelijck hebben gheleuert gheleueest aen de ghene diemen by acte Collegiael hadde gheresoluteert de selue te presenteren.

V I I I .

Dat alle de voorz. extraordinarie ghiften / vereerighen/ende recompensen/t'zp in wijnen oft andersints sullen moeten ghebrocht worden onder een besonder capittel van wtgheuen inde voorz. rekeninghe vande domeynen/ sonder eenighe van dien te moghen brenghen in andere rekeninghen.

I X .

Ende dat onder t'selue Capittel niet en sullen moghen ghebrocht noch gheminghelt worden eenighe partijen met de voorz. extraordinarie giften niet ghemeyne hebbende/ ende dit al op pene van radiatie/ ende sulcke voordere/ als wp naer gheleghenthedt vande contraventie sullen bevinden te behoozen.

C A P I T . X I X .

Van egheene stads penninghen wt te geuen
by maniere van leeninghe.

I.

W^Tdien men bevint dat inde rekeningen der voorz.
stadt verscheyden partijen van wtgheuen worden
ghebrocht op den naem oft tijtel van penninghen gheleent
aen personen diemen heeft willen beneficeren/ende daer
af huttel oft egheene restitutie en is ghevolght/noch appa-
rent

rent te volghen: Soo willen ende ordonneren wij by desen datmen voortgaen alsulcke partijen van leeninghen/aen wien oft onder wat pretext dat die souden moghen gedaen zijn/ niet meer in rekeninghe en sal moghen passeren/noch capittel van wtgheuen daer af maken.

C A P I T. X X .

Oncosten vande dijckagie van Austerweel
ende Couwensteynschen dijck.

I.

Datmen tot subuentie der dijckagie van Austerweel
ende Couwensteynschen dijck sal continueren iaer-
lijcx te betalen de somme/met de welcke de voorz. stadt be-
last is by de Octropen haer geaccoedeert ouer de vier ende
dixi stupuers op de wtgaende bieren/ soo langhe als de sel-
ne Octropen sullen kours hebben.

C A P I T. X X I .

Onkosten vanden dwinghuyse.

I.

Dat den Hupsmeester oft Conchergie vanden dwing-
hupse sedert eenige iaren herwaerts binne de voorz.
stadt opgherecht sal hebben voor sijne gagien alsbouen de
somme van tweelf hondert gulden t'siaers op den last van
sijne Sergeanten daer op te moeten onderhouden / ende
sonder de stadt met eenighe andere onkosten te moghen
beswaren.

M iij

Dat

II.

Dat onder dit Capittel sullen ghebrochte worden alle d'onkosten die in ende aen t'voorz. dwinghups sullen kommen te vallen soo van reparatiën als andersint's.

III.

Namentlijck oock d'onkosten van het apprehenderen vande ledichganger's/vagabonden/ende doechnieten/ende van die op te lepden int voorz. dwinghups/ voor soo vele de selue devooren extraordinaer lijk sullen gedaen zijn by de gheswozene colfdraghers der voorz. stadt.

IV.

Ende dit alles voorz soo lange als de Wethouderen met de leden tot het whouden vande vagabonden ende bedelaers goet vinden den voet van het voorz. dwinghups te blijuen houden.

C A P I T . X X I I .

Oncosten vanden Crijchs-handel, Wachtcamer,
ende t'ghene daer aencleeft.

I.

Dat de gagien vande twee Commissarisen vande Wachtcamer/ te weten / vanden dienenden bumpten Borgemeestere / ende vanden genen lefft afghegaen/ sullen voorstaen in plaetsje van dyn hondert gulden by elck van hen voor desen ghenoten/ worden ghereduceert voor elcken op twee hondert gulden t'siaers.

II.

Ende den Secretaris op de Wachtcamer vaterende sal voorstaen hebben voor sijne gagien de somme van hondert gulden

gulden t'giaers / inde plaetse van hondert vijsch gulden
die hy plach te ghenieten.

III.

Dat den Adjduante Antonio Perez de Ayala bouen de
vier hondert gulden hem tot noch toe ghegunt voorz sijne
gagien wt de ses hondert gulden by ons aen de selue stadt
tot subsidie vander Wacht iaerlijcx toegevoecht/sal voort-
aen noch genieten van stadtsweghen dyp hondert gulden
t'siaers voorz huyshuere / brandt / flambeeuwien / keerssen/
ende allen t'ghene dat hy voorts tot stadtswaste soude mo-
ghen pretenderen.

IV.

Dat den knape vande Wachtcamer teghenwoordelijck
dienende inde plaetse van twelf gulden ter maent die hy
plach te genieten van elck vande Capiteynen vande poort-
terije/sal voortgaen vande selue hebben ses gulden ter maent,
Ende den ghenen die hem sal comen te succederen sullen
betaelt worden tot laste der voorz. stadt voorz sijne gagien
hondert ewintich gulden t'siaers/sonder pet te trekken van
de voorz. Capiteynen.

V.

Dat den Wachtmeestere Peeter Gerardi iaerlijck sal
betaelt worden voorz sijne gagien de somme van hondert
vijsch gulden/bouen de hondert gulden hem toegevoecht
wt de voorz.ses hondert/ende tot dien voorz sijne flambee-
wen ende licht ses gulden t'siaers.

VI.

Dat van ghelycken den Wachtmeester Cornelis Mos-
selman iaerlijckr voorz sijne gagien sal ghenieten hondert
vijsch gulden/bouen de veertich gulden die hy treckt wt
t'voorz. subsidie van ses hondert gulden / ende voorts ses
gulden t'siaers voorz sijne flambeeuwien ende licht.

Aen

V I I.

Aen Iehan Rodriguez Oudewachtmeestere salmen om sijnen ouderdom ende andere consideratien/continueren te betalen voor hupshuere/ brandt / ende licht t'samen hon'dert sextich gulden t'siaers / bouen de sextich gulden hem toeghevoeght wt het voorz. subsidie/ welcke voorz. j^e. lr. gulden naer sijn alyjuichept egheene andere en sullen worden ghecontinueert.

V I II.

Dat Peeter Marcelis oock Wachtmeestere/ indien hy den voorz. Iehan Rodriguez comt t'ouerleuen/ sal hebben ghelycke gagien ende recht van flambeeulen/ ende licht/ als de voorz. Gerardi ende Mosselman.

I X.

Ende raeckende de voorz. sextich gulden/ die alsmu wt t'voorz. subsidie worden gheprofiteert by den voorz. Rodriguez, sullen daer af den voorz. Mosselman inden gevalle als bouen worden ghegunt thien gulden tot sijne voorz. veertich gulden / ende de resterende vijftich gulden sullen volghen den voorz. Peeter Marcelis.

X.

Dat den Conestabel der voorz. stadt sal hebben voor gagien t'sextich gulden.

X I.

Den Busschietter van Stattenberch vijftich gulden.

X I I.

Den Busschietter van S. Joris poorte twelf gulden thien stuvers.

X I II.

Datmen oock sal continueren te betalen de iaerlijcksche huuren vande Ronchupsen diemē niet en sal konne deruen.

Dat

XIV.

Dat onder dit Capittel voorts sullen gehrocht worden alle onkosten t'zp van gheschut/buspoeder/oft andere dierghelycke/indien daer eenighe comen te vallen.

C A P I T . X X I I I .

Commissarisen vanden Houe:

I.

Datmen aan de Commissarisen/die by ons telcken diare worden ghesonden/soo tot het vernieuwen van der weth der voorz. stadt / als tot het examineren ende sluyten vande rekeningen der seluer / sal continueren te betalen hunne vacatien / soomen tot noch toe gedaen heeft/ stellende int particulier de somme aan elck van hen betaelt/ midtsgaders de gene betaelt aenden Secretaris/ende den deurweerdere alsdan oock vacerende / sonder al t'selue te brenghen in eene somme.

II.

Ende oft wi eenighe andere Commissarisen / quamen aldaer te seynden/om te vaceren in saecken de stadt raken/de/sullen in dien ghevalle hunne vacatien van stadtswegen betaelt worden op den voet vande ghene/ die si van ons ghewoonlijck zijn te ghenieten sonder meer.

C A P I T . X X I V .

Van t'stellen , verhooren , ende sluyten van Stadts Rekeninghen ende wes daer aencleeft.

I.

DAt t'elcken iare sullen ghedaen worden d'yn distincte rekeninghen/te weten/d'eene vande doneppen/d'an-dere vande kasse vande Renthieren / ende de derde vande kasse vande consomptie der voorz. stadt.

II.

Dat de selue rekeninghen sullen ghestelt worden in be-hoorlijcken ordene/begrijpende onder elck Capittel alle de partijē zijnde van eender nature ende qualiteyt/ sonder die te schependen oft stellen onder diuersche Capittelen oft gespareert d'een van d'andere : Ende dit soo wel aengaende den ontfanck als d'uptgheuen / elck in sijne plaatse / ten epnde datmen vande voorz. rekeninghen beter ende clae-der verstandt hebben mach / onderhoudende punctuelijck allen t'ghene wyp des haluen hier bouen hebbē gestatuert.

III.

Datmen de voorz. rekeninghen van iare tot iare coets naer Kersmisse sal ouerhenghen ende presenteren aan de Commissarisen vande d'yn leden der voorz. stadt / als te weten / de twee leest-asfhegane Borghemeesters soo van bumpten als van binnen / in plaatse vanden dienende bumpten Borghemeestere en den eersten Schepene/ mits de selue ten tijde vander auditie dickwils moeten absent zijn in stadts saecken / eenen Oudenschepen by de meeste voorsen vande oude Schepenen daer toe te verkiesen/eenen Hoofdman-

man vande poorterij/eenen Wijckmeester / ende de dyp
Gecommitteerde vande ambachtē/ter interuentie vanden
eersten Secretaris der voorſz. stadt/om de voorſz.rekenin-
ghen te leſen / ende in conformatiept der resolutien vande
voorſz.Commissarisen t'apostilleren.

I V.

Dat de voorſz. der stadt's Commissarisen int passeren
oſt coperen vande voorſz. rekeninghen ſullen ſchuldich
zijn onverbrekelijck t'achtervolghen ende t'obſerueren alle
de puncten begrepen in deſe Ordonaunce / op de pene van
daer aſ te moeten verantwoorden in hunne eghene ende
particuliere namen / met priuatie van hunne officien/ende
inabilitept van dierghelycke meer te bedienen.

V.

Tot welcken eynde ſullen de Rendanten ter eerſter pre-
ſentatie van hunne rekeninghen ſchuldich zijn neffens de
ſelue aen de voorſz. Commissarisen oſt Auditeurs t'erhi-
beren ende ouer te legghen deſe ordonaunce / op dat nie-
mant oorsacke en neime van daer aſ te pretenderen igno-
rantie.

VI.

Ordonerende generalijck dat d'officien / gagien/ pen-
ſioenen/recompensen/tabbaert oſt couſſe laecken/ leuerin-
ghe van hout ende licht/oſt ghelyc in plaatſe van dien/nieu-
we iaren wijnen/ ende alle andere dingen inde tegenwoor-
dighe ordonaunce niet begrepen / van wat ſooorte oſt naem
die mochten wesen/ ſullen worden ghehouden ghelyc wi-
de ſelue houden voor gheboleert/verboden/ende gheinter-
diceert.

N ij   Dat

VII.

Dat de swaricheden/die op de voorz. rekeninghen sou den moghen rijsen/ sullen gheresoluteert worden by plura liteit van vopsen van alle de voorz. Commissarisen.

VIII.

Ende oft sy quamen te vallen in contrarie opinien/ende dat voor elcke opinie waten vopsen in ghelycken ghetale/ sal de swaricheyt worden gheremitteert aen de Commissa risen die van onsen t'weghen iaerlijcx de wrth der voorz. stadt comen vernieuwen.

IX.

Voor welcke vernieuwinghe sullen aen de selue onse Commissarisen overghebrocht ende ghepresenteert worden de voorz. d'p rekeningen by de eerste Auditeurs geexam neert/geapostilleert/ ende gheteeckent/ om voorts by onse voorz. Commissarisen tot het sluyten en teeckene van dien gheprocedeert te worden/midts by hen alvozen verhoogen de de voorz. eerste Auditeurs op de ghereserveerde swaricheden / indien daer eenige zyn/ende de selue terminerende/ soo sy sullen bevinden te behoozen.

X.

Ende op dat wp des te beter van d'onderhouden deser onser ordonnantie moghen onderricht worden/ soo sullen wp ghebruckende d'ouerheyt ons in desen competerende/ ter gheleghender tijdt/alst ons goerduncken sal/de onghoorde rekeninghen int particulier doen verhoozen/examineret/apostilleren/ ende sluyten by onse voorz. Commissarien / ter presentie vande ghene die van weghen de d'p leden der voorz. stadt ghewoon zyn daer toe te va cereel.

Wat

X I.

Dat de respectiue Rendanten vande voorz. rekeninghen van het minuteren ende grossere vande selue/ midtsgaderg voor het dobbel vandien sal ghepasseert worden voor elck blad dyp stupuers.

X II.

Dat de voorz. Auditeurs van stadt's weghen bacerende ouer de voorz. rekeninghen/ sullen daer af betaelt worden op den tax daer toe staende/naer ouder costumme: Te wesen/de Commissarisen wter weth/den Oudenschepen/den Hoofdman vande poorterij/ ende den Secretaris elck eenen gulden r. stupuers/ende d'andere Commissarisen elck eenen gulden voor elcke comparitie/ soo wel ten respecte van rekeninge vande consomptie/ als vande twee andere.

X III.

Dat den voorz. Secretaris sal schuldich zijn notitie te houden vande voorz. daghelycksche comparitien om aen de deffaillanten ten tijde vande betalinghe afgetrocken te worden hymne absentien.

X IV.

Dat voortgaen inden eedt/die de voorz. Borgmeesteren/ Schepeuen/ Thesouiers/ende Rentmeesteren aencomen van heurlieder officien schuldich zijn te doen / sal ghestelt worden dese clause/ dat sy belouen ende sweiren te onderhouden ende doen onderhonden/soo verre alst hen raeken ende moghelyck zijn sal/dese teghenwoerdighe ordonnantie/sonder hy den seluen eedt mentie te maken van eenighe andere voorgaende.

X V.

Dat dese ordonnantie den eersten maendach naer t'ersetten vander weth t'elcker repse vanden beghinne tot den

M iij epnde

epnde sal worden ghelesen in 't Collegie/ daer toe een pege-
lijck vande Wethouderen ende maendaechschen Raedt sal
schuldich zijn hem present te vinden om daer af te verscher
memoarie te hebben / ende alle de pointen van dier te beter
t' onderhouden.

X V I.

Ende dit al bp prouisie soo langhe alst ons belieuen sal/
ende tot dat anders / t'zij in alles/ oft in deele bp ons oft
van onsen t'weghen daer op dien aengaende voorzien ende
gheordoneert sal worden.

X V I I.

Ontbieden ende bevelen daeromme onsen seer Lieuen
ende ghetrouwien den Cancellier / ende lieden van onsen
Raad van Brabandt / Marckgraue / Borghemeesteren/
Schepenen/ende Raedt onser voorsz. Stadt van Antwer-
pen / ende allen onsen Richteren/ Justicieren/ Officieren/
ende Ondersaten dien dit aengaen sal moghen/ dat sy ende
elck van hen onse teghenwoerdighe Ordonantie / in alle
hare puncten ende articulen hier bouen verhaelt onver-
brekelyck onderhouden ende doen onderhouden naer hare
forme ende inhouden / sonder daer teghens eenichsins nu
noch in toecomenden tijde te doen/oft te laten gheschieden
eenich hinder/ stoot/ letsel/ oft moeyenisse ter contrarien:
Procederende teghens de ouerreders bp executien vande
penen daer toe ghestelt/sonder eenich verdach/ gunste/ oft
dissimulatie. Want ons alsoo gheliest / des t'oorconden
hebben bp dese onse teghenwoerdighe geteeckent met onse
epghene namen/ende onsen Seghel hier aen doen hangen.

Gheheuen in onser Stadt van Brusselle den vijfthien-
den dach der maent van Januario. Int Jaer ons Heeren
duipsent ses hondert achthien.

Ghepa-

Gheparpheert Pe. V. Onderschreuen I. A L-
BERT, A. ISABEL, Ende naerder / Ter
Ordonantie van hunne Hoocheden: Ende
gheteeckent / Verreycken. Ende is de voorz.
Ordonantie gheseghelt metten grooten se-
ghel van hunne Hoocheden / Wthanghende
in een dobbel snoer van goudzaet ende
swerte zijde.